

ΜΕΤΑ ΤΑΣ ΕΚΛΟΓΑΣ

Ὁ θέλων νὰ κάμῃ τὸν πίνακα τῶν πολιτικῶν φρονημάτων τοῦ Κυθηραϊκοῦ λαοῦ, θὰ εὐρεθῇ ἀσφαλῶς ἐνώπιον πολλῶν δυσκολιῶν, μετὰ τὸ ἐκλογικὸν ἀποτέλεσμα τῆς 25ης Σεπτεμβρίου.

Διότι πράγματι τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ ἀναλυόμενον μέσα εἰς τὸ σύνολον τῆς ἐκλογικῆς ἐτυμηγορίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐν γένει, ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξιν δύο ἰσχυρῶν ρευμάτων. Ἀφ' ἑνὸς μὲν ἑνὸς ρεύματος ἐντόνων προσωπικῶν προτιμήσεων ἐνώπιον τῶν ὁποίων ὑπεχώρησε κάθε πολιτικὴ δοξασία καὶ ἀφ' ἑτέρου μιᾶς ἐκδήλου προσκολλησέως πρὸς τὴν ιδέαν τοῦ ἐκπροσωπεῖν ἢ ἰσχυρὰ φυσιολογία τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων.

Ρεύματα ἀντίπαλα εἰς τὸ βάθος τῶν, ἀλλὰ τῶν ὁποίων εἶδομεν εἰς τὰς τελευταίας Κυθηραϊκὰς Ἐκλογὰς τὴν περιέργον συναρμογὴν. Εἶνε ἡ συναρμογὴ αὐτὴ ἢ ἀποδείξει τῆς ἐπιδράσεως τῆς ὁμαδικῆς ψυχολογίας ἐπὶ τῶν ἀτομικῶν ἀντιλήψεων, αἱ ὁποῖαι τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὑφίστανται τόσο ἐντονὸν πίεσιν ἀπὸ τὸν ἀσάθμητον ἐκλογικὸν προσανατολισμὸν τοῦ συνόλου, ὥστε συστήματα ἐκλογικὰ προσπαθοῦντα νὰ συνδυάσουν ἐπιστημονικῶς τόσο τὴν κομματικὴν ἐπικράτησιν, ὅσον καὶ τὴν προσωπικὴν τῶν βουλευτῶν ἐπιλογὴν — καὶ τοιοῦτον σύστημα εἶνε τὸ ἀναλογικὸν μὲ τὸν ἕνα σταυρὸν προτιμήσεως — νὰ ὑφίστανται τραγικὸν ἐξευτελισμὸν.

Τοῦτο ἀκριβῶς συνέβη καὶ εἰς τὰς τελευταίας ἐκλογὰς. Εἰς τὴν πάλιν ἢ ὁποία διεξήχθη μετὰ τῆς ἀρχῆς τῆς προσωπικῆς ἐπιλογῆς καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κομματικῆς ιδέας, ἐπηκολούθησεν τὸ σύνθετον ἀποτέλεσμα τοῦ περιέργου εἰς τὴν πραγματικότητά συνδυασμοῦ, ὃ ὁποῖος μᾶς ἐνεφανί-

σθη καὶ ὁ ὁποῖος ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸν ἐπιχειρηθέντα διὰ τοῦ ἐφαρμοσθέντος ἐκλογικοῦ συστήματος ἐπιστημονικὸν συνδυασμὸν τῶν ἀρχῶν αὐτῶν.

Καὶ διότι οἱ ἐκλογεῖς εὐρεθέντες μέσα εἰς τὴν σύγκρουσιν τῶν δύο αὐτῶν ἀρχῶν ὑπέκυψαν εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν ὁμαδικὴν ψυχολογίαν, τῆς ἀμφιβολίας, εἶναι τόσο δύσκολον νὰ καθορισθῇ ἀσφαλῶς ποῖον πράγματι πολιτικὸν προσανατολισμὸν παρουσιάζει ἡ τελευταία ἐτυμηγορία τοῦ Κυθηραϊκοῦ λαοῦ.

Πράγματι, ἐὰν ὑπάρχουν ψῆφοι ἀπολύτως ταξινομημένοι πολιτικῶς, εἶνε μόναι αἱ δοθεῖσαι εἰς τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων. Διότι κανένας τοπικισμὸς δὲν ἐδικαιολόγει τὴν ὑπερψήφισιν τοῦ κόμματος αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου ὁ ἀρχηγὸς ἀπέκλεισε ἀπὸ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ τὸν φιλελεύθερον Κυθῆριον βουλευτὴν τῆς παρελθούσης τετραετίας καὶ τὸ ὁποῖον παρουσίασεν ὡς ὑποψήφιον ἐν Κυθήροις, πρῶν βουλευτὴν, ἀσθενῶς συνδεόμενον μὲ τὴν νῆσον μας, ὥστε νὰ μὴ τίθεται ζήτημα ὑπερψηφισέως τοῦ ὡς Κυθηρίου. Ὡστε οἱ δοθέντες εἰς τοὺς φιλελευθέρους ψῆφοι δὲν εἶνε ψῆφοι δοθέντες προσωπικῶς πρὸς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τοπικὸν ὑποψήφιον, ἀλλὰ ψῆφοι ἀνθρώπων προσκεκολλημένων εἰς τὴν ιδέαν ὅτι τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων καὶ ἰδίως ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὁμαλὴν διακυβέρνησιν καὶ τὴν πρόοδον καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς χώρας.

Ἐξ ἀντιθέτου αἱ ψῆφοι αἱ δοθεῖσαι εἰς τοὺς συμπολίτας ὑποψηφίους τοῦ λαϊκοῦ καὶ τοῦ προοδευτικοῦ κόμματος εἶνε ψῆφοι μᾶλλον ἐκ τοπικῶν προσωπικῶν ἐπιρροῶν δημιουργηθεῖσαι. Ἐλάχιστοι πράγματι ἐν Κυθήροις ἐκ τῶν ψηφισάντων τὸν κ. Κον-

τολέοντα ἢ τὸν κ. Στρατηγὸν ἠθέλησαν διὰ τῆς ψήφου τῶν νὰ ἐκδηλώσουν τὸν θαυμασμὸν τῶν πρὸς τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ λαϊκοῦ κόμματος ἢ πρὸς τὰ φῶτα τοῦ ἡγέτου τῶν προοδευτικῶν.

Ἡθέλησαν ἀπλῶς νὰ ψηφίσουν τὸν κ. Κοντολέοντα εἴτε διότι ἡ κοινὴ γνώμη τὸν εὕρισκεν καλύτερον ἀπὸ τὸν κ. Τσιτσιλίαν, ἀπὸ τὸν κ. Στρατηγὸν, ἀπὸ τὸν κ. Μαρσέλον καὶ ἀπὸ τὸν κ. Δηλαβέρην, εἴτε διότι ἦσαν ὑποχρεωμένοι ἀπέναντι τῆς οἰκογενείας του, εἴτε . . . Ἡθέλησαν ἀπλῶς νὰ ψηφίσουν τὸν κ. Στρατηγὸν διότι ἦτο συγχωριανὸς τῶν ἢ διότι ἦτο νεοπολιτευόμενος καὶ αὐτὸς πολλὰ ὑποσχόμενος ὅτι θὰ πράξῃ, ὅχι ὅμως τὸ λαϊκὸν κόμμα ἢ τὸ κόμμα τῶν προοδευτικῶν.

Αὐτὰ εἶνε, κατὰ τὴν κρίσιν μας τὰ διδάγματα ποὺ ἐξάγονται ἀπὸ τὰς τελευταίας βουλευτικὰς ἐκλογὰς εἰς τὰ Κύθηρα. Ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα ἐν μόνον πιστοποιοῦν τὴν ἀδιαφιλονέκητον καὶ πάλιν δύναμιν τῶν φιλελευθέρων τὴν ὁποίαν εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐξαφανίσουν αἱ ἐντονώταται ὁμαδικαὶ ψυχολογίαι ποὺ ὁδηγοῦν ἄλλοτε ἐδῶ καὶ ἄλλοτε ἐκεῖ τὰς προσωπικὰς κατευθύνσεις τοῦ πλήθους καὶ ἐπιβάλλουν ἐφήμερα προσωπικὰ ἰνδάλματα, ποὺ δὲν παρέχουν κανένα μέτρον κρίσεως διὰ τὸ μέλλον.

Οὕτω ἡ πολιτικὴ κατάστασις τῆς νήσου μας ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μόνον διδάγμα ποὺ ἐσημειώσαμεν, παραμένει ρευστὴ καὶ ἀκατεύθυντος. Αἱ ἐκλογαὶ αὐταὶ εἰς τὰς ὁποίας κατήρχοντο νέα πρόσωπα καὶ νέοι ἄνδρες δὲν μᾶς ἀπέδειξαν κανένα ἰσχυρὸν προσανατολισμὸν. Ἀς ἴδωμεν τί θὰ γίνῃ εἰς τὸ μέλλον . . .

ΑΙ ΕΚΛΟΓΑΙ ΕΝ ΚΥΘΗΡΟΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ

ΚΥΘΗΡΑ (Σεπτέμβριος). Ἡ 25 Σεπτεμβρίου εὐρήξε τὸν Κυθηραϊκὸν Λαὸν ἐπὶ ποδός. Ἀπὸ πολὺ ἐνωφίς αὐτοκίνητα διέσχίζον τὸν κεντρικὸν δρόμον τοῦ Νησιοῦ μεταφέροντα τοὺς δικαστικούς ἀντιπροσώπους, τὰς ἐφορευτικὰς ἐπιτροπὰς καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν υποψηφίων εἰς τὰ διάφορα ἐκλογικὰ τμήματα, τὰ ὅποια ἦσαν πέντε ἐν ὅλῳ, ἤτοι ἀνὰ ἓν εἰς Χώραν, Λιβάδι, Καρβουνάδες, Φριλιγκιανίκα καὶ Ποταμιόν. Παραλλήλως πρὸς τὴν κίνησιν ταύτην καὶ οἱ κάτοικοι τῶν διαφόρων χωρίων τῆς Νήσου ἀπὸ ἐνωρίτατα εἶχαν σηκωθεί καὶ ἐπύγαναν στὰ ἐκλογικὰ τμήματα γὰρ νὰ ἐξασκήσουν τὸ ἱερώτερον τῶν δικαιωμάτων τῶν, συζητοῦντες συγχρόνως καθ' ὁδὸν περὶ τοῦ ποῖος εἶνε ὁ ἱκανώτερος υποψήφιος γὰρ νὰ πάρῃ τὸν σταυρὸν τῆς προτιμῆσεώς τῶν.

Ἐννοεῖται ὅτι καὶ πον - καὶ πον καὶ κυρίως ὅταν οἱ συζητηταὶ ἦσαν ἀντιθέτων πολιτικῶν φρονημάτων καὶ λιγάκι θερμόαιμοι, ἡ συζήτησις μετεβάλλετο εἰς λογομαχίαν. Πέραν αὐτοῦ ὅμως τίποτε ἄλλο. Ἡ παροιμιώδης Τσιριγώτικη νομιμοφροσύνη ἐκυριάρχει πάντοτε. Σχετικὴ ὁπωσδήποτε ζωηρότης παρατηρήθη εἰς Καρβουνάδες, ὅπου ἀφ' ἐνός μὲν οἱ Μυλοποταμίτες ὁπαδοὶ τοῦ κ. Γ. Στρατηγοῦ, ἀφ' ἑτέρου δ' οἱ Φρατσιώτες καὶ Φατσαδιώτες ὁπαδοὶ τοῦ κ. Γ. Κοντολέοντος μετέβησαν ἐν σώματι καὶ μετὰ μαίας γὰρ νὰ ψηφίσουν. Οἱ Φρατσιώτες μάλιστα εἶχαν προετοιμάσει καὶ ἓνα δάφνινον στέφανον μὲ τὸν ὁποῖον ἐστεφάνωσαν τὸν κ. Κοντολέοντα, εὐρισκόμενον κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς Καρβουνάδες. Καὶ αἱ δύο ὅμως ἀντίπαλοι ομάδες περιορίσθησαν εἰς ζητωκραυγὰς ἐκάστη ὑπὲρ τοῦ υποψηφίου ποῦ ὑπεστήριζε. Ἀξία ἰδιαίτερας μνείας εἶνε ἡ ἀθρόα προσέλευσις τῶν συμπολιτῶν μας εἰς τὰς κάλπας. Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν εἶχε παρατηρηθῇ τόση πληθώρα ψηφοφόρων. Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ δύο χιλιάδες

συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ἀντικυθηρίων. Ἡ ψηφοφορία διήρκεσε μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ὅποτε τὰ τμήματα ἐκλείσθησαν καὶ ἤρχισεν ἡ διαλογὴ μὲν ἐντὸς τῶν τμημάτων, ἔξωθεν δ' αὐτῶν αἱ συζητήσεις καὶ αἱ προβλέψεις τῶν ἀγωνιστῶν ἀναμενόντων τ' ἀποτελέσματα συμπολιτῶν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ δεῖνα ἢ δεῖνα υποψηφίου. Κατὰ τὸ μεσονύκτιον τέλος ἔληξεν ἡ διαλογὴ ὅλων τῶν τμημάτων καὶ ἐγένοντο γνωστὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐκλογῆς, ἔχοντα ὡς ἑξῆς, συμπεριλαμβανομένων πάντοτε καὶ τῶν Ἀντικυθηρίων.

Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 2000. Ἐλάβον τὸ Λαϊκὸν κόμμα 1039 ψηφοδέλτια, αἱ Φιλελεύθεροι 568, οἱ Προοδευτικοὶ 348, οἱ κομμουνισταὶ 29, εὐρέθησαν δὲ καὶ ἄκυρα 16 ψηφοδέλτια. Ἐκ τῶν εἰς τὸ Λαϊκὸν Κόμμα ἀνηκόντων ψηφοδελτίων ἔλαβον σταυροὺς προτιμῆσεως ὁ κ. Γ. Κοντολέων 996, ὁ κ. Κρ. Δηλαβέρης 16 καὶ διάφοροι ἄλλοι 28. Ἐκ τῶν Φιλελευθέρων ἔλαβον σταυροὺς ὁ κ. Δ. Μαρσέλλος 241, Ε. Βενιζέλος 241 καὶ εὐρέθησαν ἄνευ σταυροῦ 116 ψηφοδέλτια. Ἐκ τῶν Προοδευτικῶν ἔλαβον ὁ κ. Γ. Στρατηγὸς σταυροὺς 326 καὶ εὐρέθησαν ἄνευ σταυροῦ 22 ψηφοδέλτια. Τὴν νίκην τοῦ κ. Γ. Κοντολέοντος εἰς τὴν Νήσον ὑπεδέχθησαν οἱ ὁπαδοὶ του μετὰ ἀπερίγραπτον ἐνθουσιασμόν, εἰς τὴν Χώραν δὲ τοῦ διωργάνωσαν μίαν ἐνθουσιαστικὴν καὶ εἰς ἄκρον συγκινητικὴν ὑποδοχὴν, ὅταν οὗτος μετὰ τὸ πέρας τῆς διαλογῆς κατὰ τὴν 2 μεταμεσονύκτιον ἐπανήρχετο ἐκ Καρβουνάδων εἰς Χώραν. Σύσσωμος ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτεύουσας καὶ τῶν περὶ χωρίων μετὰ σημαίας ἀνέμενον τὸν κ. Κοντολέοντα εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Πόλεως καὶ ἐν μέσῳ φρενίτιδος ἐνθουσιασμοῦ τὸν ἐσέχωσαν στὰ χέρια, ὑπὸ τὸ φῶς δὲ βεγγαλικῶν πυρσῶν καὶ ἄλλων πυροτεχνημάτων καὶ μετὰ οὐρανομήχεις ζητωκραυγὰς, τὸν ὠδήγησαν μέχρι τοῦ τηλεγραφείου ὅπου οὗτος ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸ Λαϊκὸν Κόμμα τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν. Οἱ γεροντότεροι δακρύοντες διηγούντο ὅτι τέτοιον ἐνθουσιασμόν τοῦ πλήθους μόνον κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς πολιτικῆς σταδιοδρομίας τοῦ μακαρίτου Στῆν ἐνθυμοῦνται.

Ο ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ

ΠΩΣ ΕΨΗΦΙΣΑΝ ΟΙ ΣΥΜΠΟΛΙΤΑΙ ΜΑΣ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΕΚΛΟΓΑΣ

ΠΩΣ ΕΨΗΦΙΣΘΗΣΑΝ ΟΙ ΚΥΘΗΡΙΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ

Ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου Πειραιῶς, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ὡς γνωστὸν ὑπάγεται καὶ ἡ νῆσος μας, ἀποτελοῦσα μέρος τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας τοῦ Δήμου Πειραιῶς, μετὰ τὴν καταμέτρησιν τῶν ψηφοδελτίων ἐδημοσιεύθησαν τὴν 30 Σεπτεμβρίου τὰ ὁριστικὰ ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων ἐκλογῶν τὰ ὅποια ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως:

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΛΙΒΑΔΙΟΥ

Ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους τοῦ τμήματος τούτου 247 ἐκλογεων προσήλθον καὶ ἐψήφισαν οἱ 159. Ἀπαντα τὰ ψηφοδέλτια εὐρέθησαν ἔγκυρα. Σταυροὺς προτιμῆσεως ἔλαβον: Φιλελεύθεροι: Ἐλευθ. Βενιζέλος 8, Δημ. Μαρσέλλος 44, Λαϊκοί: Ἰωάν. Κοντολέων 95, καὶ Δρ. Μαντούβαλος 2, καὶ Προοδευτικοί: Γεώργ. Στρατηγὸς 7.

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΚΥΘΗΡΩΝ

Εἰς τὸ ἐκλογικὸν τμήμα Κυθήρων ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 391. Ἐκ τῶν ψηφοδελτίων τούτων ἐν εὐρέθη ἄκυρον.

Σταυροὺς προτιμῆσεως ἔλαβον: Φιλελεύθεροι: Ἐλευθ. Βενιζέλος 1, Δημ. Μαρσέλλος 13, Λαϊκοί: Ἰωάν. Κοντολέων 367 καὶ Προοδευτικοί: Γεώργ. Στρατηγὸς 7.

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΚΑΡΒΟΥΝΑΔΩΝ

Ἐψήφισαν ἐν συνόλῳ 622, ἅπαντα τὰ ψηφοδέλτια ἔγκυρα. Ἐλάβον σταυροὺς προτιμῆσεως: Ἀγροτοεργατικοί: Α. Δημητράτος 1, Φιλελεύθεροι: Ἐλευθ. Βενιζέλος 43, Νικόλ. Ἀβραάμ 2, Ἀξαρλῆς 1, Δημ. Μαρσέλλος 33, Γεώργιος Προυκάκης 1, Λαϊκοί: Ἰωάν. Κοντολέων 328, Προοδευτικοί: Γεώργ. Σακαλῆς 5, Γεώργ. Σημίτης 1 καὶ Γεώργιος Στρατηγὸς 188.

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΦΡΙΛΙΓΚΙΑΝΙΚΩΝ

Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 292. Ἀπαντα τὰ ψηφοδέλτια εὐρέθησαν ἔγκυρα. Σταυροὺς προτιμῆσεως ἔλαβον: Φιλελεύθεροι: Ἐλευθ. Βενιζέλος 65, Ν. Ἀβραάμ 2, Ἀξαρλῆς 1, Β. Βαρδόπουλος 3, Δημ. Μαρσέλλος 73, Γ. Πανοῦτσος 1, Λαϊκοί: Ἰωάν. Κοντολέων 75, Σωτ. Οἰκονομίδης 2, Προοδευτικοί: Γεώργ. Σα-

καλής 9, Γεώργ. Σημίτης 1, Γεώργιος Στρατηγός 36 καὶ Κομμουνιστὰι 15.

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΠΟΤΑΜΟΥ

Εἰς τὸ ἐκλογικὸν τμήμα τοῦτο ἐψηφίσαν ἐν ὄλῳ 474. Ἐκ τῶν ψηφοδελτίων, τὰ ὅποια ἦσαν ὀλιγώτερα κατὰ ἓν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψηφισάντων, εὐρέθησαν ἔγκυρα 466 καὶ ἄκυρα 7. Ἐλαβον δὲ σταυροὺς προτιμήσεως οἱ ἑξῆς: Φιλελεύθεροι: Ἐλευθ. Βενιζέλος 111, Νικ. Ἀβραάμ 10, Ἀξαρχὴς 1, Β. Βαρδόπουλος 3, Γεώργ. Ἡσαΐας 4, Δημ. Μαρσέλλος 85, Π. Ντεντιδάκης 1, καὶ Χατζήμπεης 1, Λαϊκοί: Ν. Γεννηματᾶς 1, Κρίτων Δηλαβέρης 16, Ἰωάν. Κοντολέων 81, Κωνστ. Παυλοῦσης 1, Μ. Πουρῆς 3, Σωτ. Στρατήγης 1 καὶ Γ. Χαραλαμπίδης 1, Προοδευτικοί: Γ. Σακαλῆς 1 καὶ Γεώργ. Στρατηγός 89, καὶ Κομμουνιστὰι 10.

ΕΚΛΟΓΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων 135 ἐκλογέων εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους προσήλθον καὶ ἐψηφίσαν 64, εὐρεθέντων μόνον 63 ψηφοδελτίων κατὰ τὴν διαλογίην, 61 ψηφοδέλτια εὐρέθησαν ἔγκυρα καὶ 2 ἄκυρα. Σταυροὺς προτιμήσεως ἔλαβον: Φιλελεύθεροι: Ἐλευθ. Βενιζέλος 11, Λαϊκοί: Ἰωάν. Κοντολέων 49, Θεόδωρ. Κουμάνταρος 1.

Ἡ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Οὕτως ἡ δύναμις τῶν κομμάτων κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰς τὴν νῆσον μας ἔχει ὡς ἀκολούθως. Ἐπὶ ψηφισάντων ἐν συνόλῳ 2002: Ἐλαβον ψηφοδέλτια οἱ Ἀγροτοεργατικοὶ 1, Φιλελεύθεροι 518, Λαϊκοὶ 1023, Προοδευτικοὶ 345 καὶ Κομμουνιστὰι 25.

Οἱ δὲ υποψήφιοι συνολικῶς ἔλαβον σταυροὺς προτιμήσεως ἐκ τῶν Φιλελευθέρων, ὁ Ἐλευθ. Βενιζέλος 239, Ν. Ἀβραάμ 14, Ἀξαρχὴς 3, Β. Βαρδόπουλος 6, Γεώργ. Ἡσαΐας 4, Δημ. Μαρσέλλος 248, Π. Ντεντιδάκης 1, Γ. Παυλοῦσης 1, Γ. Προσκάκης 1, Χατζήμπεης 1, ἐκ τῶν Λαϊκῶν: Νικ. Γεννηματᾶς 1, Κρίτων Δηλαβέρης 16, Ἰωάννης Κοντολέων 995, Θ. Κουμάνταρος 1, Δρ. Μαντούβαλος 2, Σ. Οἰκονομίδης 2, Κ. Παυλοῦσης 1, Μ. Πουρῆς 3, Σωτ. Στρατήγης 1 καὶ Γεώργ. Χαραλαμπίδης 1, ἐκ τῶν Προοδευτικῶν: Γεώργ. Σακαλῆς 15, Γεώργ. Σημίτης 3, Γεώργ. Στρατηγός 327.

Ἦτοι οἱ Κυθῆριοι υποψήφιοι ἔλαβον σταυροὺς προτιμήσεως εἰς Κύθηρα: Δημ. Μαρσέλλος 248, Ἰωάν. Κοντολέων 995 καὶ Γεώργ. Στρατηγός 327.

Εἰς τὸν Πειραιᾶ δὲ ἐψηφίσθησαν κατὰ τμήμα ὡς ἀκολούθως, λαβόντες τοὺς κάτωθι τοῦ ὀνόματός των ἀναγραφόμενους, ἀριθμητικῶς, σταυροὺς.

Ἐκλογικὸν Τμήμα	Δημιτέος Μαρσέλλος	Ἰωάννης Κοντολέων	Γεώργιος Στρατηγός	Ἐκλογικὸν Τμήμα	Δημιτέος Μαρσέλλος	Ἰωάννης Κοντολέων	Γεώργιος Στρατηγός
1ον	2	2	2	33ον	2	2	2
2ον	1	3	1	34ον	4	4	—
3ον	1	4	2	35ον	3	2	1
4ον	1	4	4	36ον	5	—	1
5ον	1	1	2	37ον	5	1	3
6ον	1	2	2	38ον	3	4	1
7ον	6	2	1	39ον	10	3	—
8ον	3	4	1	40ον	9	—	—
9ον	6	2	—	41ον	—	—	1
10ον	3	1	4	42ον	4	—	2
11ον	—	8	5	43ον	11	—	1
12ον	3	8	2	44ον	5	1	1
13ον	1	4	2	45ον	9	—	1
14ον	2	4	2	46ον	19	2	2
15ον	3	1	4	47ον	12	2	1
16ον	—	2	2	48ον	24	—	1
17ον	—	4	—	49ον	15	—	2
18ον	2	3	1	50ον	32	—	—
19ον	—	3	2	51ον	24	1	1
20ον	1	7	—	52ον	28	2	—
21ον	—	5	1	53ον	18	1	4
22ον	1	7	—	54ον	33	1	—
23ον	—	9	1	55ον	7	1	—
24ον	1	9	2	56ον	1	—	1
25ον	—	2	—	57ον	5	2	—
26ον	5	6	2	58ον	7	3	—
27ον	2	3	2	59ον	8	3	1
28ον	4	—	3	Ν. ΦΑΛ. ΡΕΝΤΗ	12	11	—
29ον	1	2	4	ΒΙΛΙΤΗ. ΑΙ ΠΟΡ.	—	2	—
30ον	—	3	2				
31ον	1	4	1				
32ον	1	1	—				

Ἐν Πειραιεὶ, Αἰγίνῃ καὶ Πόρῳ, οἱ Κυθῆριοι υποψήφιοι ἔλαβον τοὺς ἑναντι ἐκάστου ἀναγραφόμενους σταυροὺς ἦτοι:

Δημ. Μαρσέλλος 368
Ἰωάν. Κοντολέων 184
Γεώργ. Στρατηγός 85

Εἰς ὁλόκληρον δὲ τὴν περιφέρειαν τοῦ Πειραιῶς, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν σταυρῶν τῶν δοθέντων ὑπὸ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἐκλογέων, ἔλαβον σταυροὺς προτιμήσεως.

Ὁ κ. Δημ. Μαρσέλλος 616
Ὁ κ. Ἰωάν. Κοντολέων 1179
Ὁ κ. Γεώργ. Στρατηγός 412
Ὁ κ. Κριτ. Δηλαβέρης 1011

Ἐκ τούτων ἐξελέγησαν βουλευταὶ μόνον ὁ κ. Δημ. Μαρσέλλος, τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, κατὰ τὴν πρώτην κατανομήν καὶ Ἰωάν. Κοντολέων

τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος κατὰ τὴν δευτέραν κατανομήν. — Οἱ δύο ἔτιροι ἀπέτυχον.

ΚΑΤΟΠΙΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΚΥΠΤΕΙ ΟΤΙ ΟΙ ΦΙΛΑΘΕΡΟΙ ΚΕΡΑΙΖΟΥΝ 102 ΕΔΡΑΣ

ΕΝΑΝΤΙ 91 ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξέδωσε τὸ ἀκόλουθον ἀνακοινωθέν:

«Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνακοινοῖν ὅτι λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἔδρας ἣν ἔλαβε τὸ ἐργατοαγροτικὸν κόμμα ἐκ τῆς πρώτης κατανομῆς ἐν τῷ ἐκλογικῷ συλλόγῳ τῶν Μουσουλμάνων Θράκης δικαιούται νὰ μετᾶσχη τῆς δευτέρας κατανομῆς καὶ συνεπῶς παραχωρῶνται εἰς αὐτὸ δύο ἔδραι, ἐκλεγόμενων ὡς βουλευτῶν τοῦ κ. Μπακάλημπαση ἐκ τῆς περιφερείας Ροδόλης καὶ τοῦ κ. Θεολογίτου ἐκ τῆς περιφερείας Καβάλλας. Ἀντιστοιχῶς μειοῦνται αἱ ἔδραι τοῦ λαϊκοῦ κόμματος, λόγῳ μὴ συμμετοχῆς τούτου εἰς τὴν δευτέραν κατανομήν τῆς μεζονος περιφερείας Θράκης κατὰ 3. Ἡ ἔτέρα τῶν 3 ἐδρῶν μένει ἀδιάθετος διὰ τὴν τρίτην κατανομήν, ἣν καὶ λαμβάνει τὸ κόμμα τῶν φιλελευθέρων ἐκ τῆς κατανομῆς ταύτης. Οὕτω τὰ συνολικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν τροποποιοῦνται ὡς ἀκολούθως:

Φιλελεύθεροι	102
Λαϊκοὶ	91
Προοδευτικοὶ	15
Ριζοσπαστικοὶ	5
Ἀγροτικοὶ	11
Ἐνιαίου Μετώπου	10
Ἀγροτοεργατικοὶ	10
Συντηρητικοὶ Δημοκρατικοὶ	1
Ἐλευθερόφρονες	3
Ἀνεξάρτητοι	2
Σύνολον	250

Τὸ σύνολον τῶν ψηφοφορησάντων μετὰ τῶν προνομιούχων περιφερειῶν καὶ τῶν ἐκλογικῶν συλλόγων Μουσουλμάνων καὶ Ἰσραηλιτῶν ἀνέρχεται εἰς 1,169,149. Ἐκ τούτων ἔλαβον:

Φιλελεύθεροι	394,466
Λαϊκοὶ	391,176
Προοδευτικοὶ	96,320
Ριζοσπαστικοὶ	44,855
Ἐνιαίου Μετώπου	56,035
Ἀγροτικοὶ	71,088
Ἐργατοαγροτικοὶ	68,802
Ἐλευθερόφρονες	18,518
Συντηρητικοὶ Δημοκρατικοὶ	7,150

Τὸ ὑπουργεῖον δὲν ὑπολογίζει ὡς φιλελευθέρως ψήφους τὰς 7,150 τῶν συντηρητικῶν δημοκρατικῶν, ληφθεῖσας εἰς τὰς περιφερείας Ἀχαΐας καὶ Ἠλείας καίτοι οὗτοι εἶνε κυβερνητικοὶ ψῆφοι.

Αἱ ψῆφοι αὐταὶ προστιθέμεναι εἰς τὰς 394,466 ψήφους τῶν φιλελευθέρων ἀποτελοῦν σύνολον κυβερνητικῶν ψήφων 401,616 ἔναντι 391,176 τοῦ λαϊκοῦ κόμματος.

Ἀθήναι, τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1932

(Ἐκ τοῦ Ὑπουργ. τῶν Ἑσωτερικῶν)

ΙΣΧΥΡΟΣ ΣΕΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΚΥΘΗΡΑ

Τὴν 8 ὥ. 12' 49" τῆς Παρασκευῆς 30 Σεπτεμβρίου ἐσημειώθη ὑπὸ τῶν σεισμογράφων τοῦ ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν ἰσχυρὰ σεισμικὴ δόνησις ἣτις εἶχε τὸ ἐπίκεντρόν της ὀλίγον πρὸς ἀνατολὰς τῆς νήσου μας καὶ εἰς ἀπόστασιν 180 χιλιομέτρων τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ δόνησις αὕτη ἐγένετο αἰσθητὴ εἰς τὴν νήσον μας ὡς ὀλίγον ἰσχυρὰ καὶ διαρκείας 8". Ὁ σεισμός οὗτος, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐιδικῶν, ἦτο συνέπεια τῶν τελευταίων καταστρεπτικῶν σεισμῶν εἰς Μακεδονίαν καὶ Χαλκιδικήν. Ἐκ τοῦ σεισμοῦ διερράγησαν πλείστα πεπαιωμέναι οἰκίαι.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΟΥ Ε. ΔΗΛΑΒΕΡΗ ΕΙΣ ΧΩΡΑΝ

Τὴν 28ην Αὐγούστου ἡ Κοινότης Κυθήρων ἐτέλεσεν ἀρχιερατικὸν μνημόσυνον τοῦ Εὐστ. Δηλαβέρη εἰς τὸν ἐν Χώρα μητροπολιτικὸν ναὸν τοῦ Ἑσταυρωμένου, παρουσίᾳ πλήθους κόσμου. Ἐπὶ τοῦ κενοταφίου κατέθεσαν στεφάνους ἡ «Κοινότης Κυθήρων» καὶ ὁ «Κυθηραϊκὸς Σύνδεσμος Κυθήρων». Μετὰ τὸ πέρας τοῦ μνημοσύνου ὁ Σ. Μητροπολίτης μας ἐξήρε τὰς ἀρετὰς τοῦ ἐκλιπόντος.

Η ΟΔΟΣ ΠΟΤΑΜΟΥ-ΚΑΡΑΒΑ-ΑΓ. ΠΕΛΑΓΙΑΣ

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ τῆς ὁδοῦ Καραβά Ἀγίας Πελαγίας, Ποταμοῦ Καραβά. Τὸ ὄνειρον τοῦ ὠραίου χωρίου τῆς νήσου μας ἤρξατο πλέον νὰ γίνεται πραγματικότητα, ἀφοῦ συνήντησε εἰς τὴν πραγματοποίησίν του πλείστα ἐμπόδια, τὰ ὁποῖα ἤρθησαν χάρις εἰς τὰς πατριωτικὰς προσπάθειάς τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κοινότητος Ἀριστ. Διακοπούλου, τῶν κ. Παναγ. Εὐαγ. Κρίθαρη, Ἰωαν. Δ. Κρίθαρη καὶ ἄλλων.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΚΥΘΗΡΑΪΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Εἰς τὸν ἐν Πειραιεὶ Μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος τὴν 24 Σεπτεμβρίου εορτὴν Παναγίας Μυρτιδιωτίσσης, ἡ Κυθηραϊκὴ Ἀδελφότης Πειραιῶς — Ἀθηνῶν, ἐώρτασε δι' Ἀρχιερατικῆς λειτουργίας μετ' ἐξαιρετικῆς

λαμπρότητος τὴν 33ην ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τῆς ἐπέτειον.

Πλείστοι Κυθηριοὶ καὶ Πειραιεῖς φιλέοργοι τιμῶντες τὴν μνήμην τῆς Προστατίδος τῆς νήσου μας συνέρρευσαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἐνθα ὡς γνωστὸν ὑπάρχει, ἡ δαπάναις τῶν συμπολιτῶν μας Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν, ἀφιερωμένη πολὺτιμος εἰκὼν τῆς Παναγίας Μυρτιδιωτίσσης. Κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐχοροστάτησεν ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος, ὅστις καὶ ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἱστορίαν διὰ μακρῶν τὸν βίον τῆς Προστατίδος τῶν Κυθήρων καὶ τὰ θαύματα αὐτῆς, ἐξάρας τέλος τὴν δράσιν τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος ἐν Πειραιεὶ καὶ ἐν γένει τοῦ Κυθηραϊκοῦ Στοιχείου.

Ὁ Λῆμος Πειραιῶς καὶ τὸ ἐν Πειραιεὶ Τζάννειον Ὁρφανοτροφεῖον τὸ ὁποῖον διὰ στενῶν μετὰ τῶν Κυθηρίων δεσμῶν συνδέεται, διέθεσαν εὐγενῶς τὴν μουσικὴν τῶν ἡ ὁποῖα μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἀνέκρουσε διάφορα ἑμβατήρια, προσδώσασα πανηγυρικώτερον τόνον εἰς τὴν εορτὴν τῆς Κυθηραϊκῆς Ἀδελφότητος, ἡ ὁποῖα ὁμολογουμένως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς παμπειραϊκὴ εορτή.

Τὴν εορτὴν ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας τῶν ἐκπρόσωποι ὅλων τῶν τάξεων τοῦ Πειραιῶς, ὁ Δημαρχεὺς Ἰωάν. Ζερβὸς καὶ οἱ πολιτευταὶ Ν. Ἀβραάμ, Μαχαίρας, Γεώργ. Στρατηγός, Γεώργ. Σημίτης, Γεώργ. Σακαλῆς, Κρίτων Δηλαβέρης, Εὐάγ. Ποιμίδης καὶ ἄλλοι.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΚΥΘΗΡΑΪΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ Κυθηραϊκὸς Σύνδεσμος Ἀθηνῶν ἐώρτασε τὴν μνήμην τῆς Προστατίδος τῶν Κυθήρων Παναγίας Μυρτιδιωτίσσης εἰς τὴν ἱερὰν Μητρόπολιν Ἀθηνῶν, δι' Ἀρχιερατικῆς Λειτουργίας καὶ ἀποκλασίας.

Καὶ εἰς τὴν εορτὴν ταύτην προσήλθον σχεδὸν ἅπαντες οἱ Κυθηριοὶ τῶν Ἀθηνῶν.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΡΑΒΟΝΕΣ

Ὁ συμπολίτης Συμβολαιογράφος Πειραιῶς κ. Ἰωάννης Π. Σίμος καὶ ἡ Δεσποινὶς Σοφία θυγ. Μ. Λεγάκη, ἔδωσαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου.

Ὁ κύριος Χαράλαμπος Πειρουνάκης καὶ ἡ δεσποινὶς Φωφὼ θυγ. Μ. Καρατζᾶ ἀντιτλάξαν δακτύλιον ἀρραβώνα.

Τοὺς μνηστευθέντας ἡ διεύθυνσις τοῦ «Κυθηραϊκοῦ Κήρυκος» συγχαίρει εὐχρινῶς εὐχομένη ταχείαν τὴν στέφν καὶ τὸν κατόπιν βίον πλήρη εὐτυχίας καὶ χαρᾶς.

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Τὸ καλοκαῖρι πέρασε πᾶνε τὰ χελιδόνια
ξερὰ τὰ φύλλα πέφτουνε στοῦ προβολιοῦ
[τὴν ἀκροα
πάντα οἱ σπῖνοι νὰ λαλοῦν δὲν τραγου-
[δοῦν τὰ ἀηδόνια
κι' ἡ φύση ὅλη θλίβεται πνιγμένη μέσ' τὰ
[δάκρυα.

Ἡ χειμῶνιά της ρήμαξε τοῦ Ἀπριλιοῦ τὰ
[δῶρα
τὰ δέντρα τὰ ξεγύμνωσε ξέρανε τὰ λου-
[λούδια
καὶ τὰ πουλιά της τᾶδωξε ἄγρια καὶ μαν-
[ρη μπόρα
πάντα τὰ κελαϊδίσματα καὶ ἔσβυσαν τὰ
[τραγοῦδια.

Μὰ θᾶρθῃ κι' ἡ καλοκαιριά γι' αὐτὴ ξανά
[καὶ πάλι
καὶ αὐτὰ πὺν ἡ βαρυνχειμῶνιά της σάρωσε
[μὲ φόρα
θὰ τῆς τὰ φέρῃ ἡ ἄνοιξη μὲ τὸ φιλὶ τοῦ
[Μάνη
καὶ πάλι ἡ φύση θὰ φανῇ νυφοῦλα λευ-
[κοφόρα.

Καὶ σὺ καρδιά πὺν θλίβεσαι στῆς ξενητιάς
[τὰ μέρη
κι' ὅλο θορνεῖς τὰ ποῦφρυγαν. ὦμορφα με-
[ρασιμένα
μὴν κλαῖς θ' ἀλλάξουν οἱ καιροὶ θὰ πάρῃ
κι' ἄλλο ἀγέρι
πὺν θὰ σὲ φέρῃ ἀπάνεμα σὲ μέρη ἀγαπῇ
[μένα.

Θὰ φύγῃ τότε ἡ χειμῶνιά καὶ θὲ νὰ ξα-
[νανθίσῃ
τὸ χαμογέλιο ποῦσβυσε μέσ' τῇ πολλῇ ὁ-
[δύνη
οἱ λύπες θ' ἀποξεχαστοῦν σὰν ἡ χαρὰ
[θ' ἀρχίσῃ
καὶ τὸ φοιχτὸ παράπονο τραγοῦδι πιά θὰ
[γίγῃ.

Ο ΚΑΡΑΒΑΣ ΩΣ ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

Τοῦ ἀνταρξάτου μας κ. Χ. ΚΡΙΝΑΚΗ

Υφ' ολοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου καταβάλλεται σήμερον μεγάλη προσπάθεια καὶ ἀξιόλογος προπαγάνδα πρὸς ἐπίτευξιν εὐρείας τουριστικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς Ἑλλάδος, ἥτις περισσότερο πάσης ἄλλης χώρας συγκεντρώνει πλήθος ἀρχαίων μνημείων καὶ φυσικῶν καλλονῶν, ἅτινα προσελκύουν κατ' ἔτος οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ἀριθμὸν ταχυντούχων περιηγητῶν.

«Κυθηραϊκὴ τουριστικὴ πολιτικὴ». Εἴταν τὸ πρῶτον καὶ μοναδικὸν ἄρθρον ποῦ εἰσάγει δημοσιευόμενον εἰς τὸν «Κυθηραϊκὸν κήρυκα» ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου μας κ. Σπυρ. Στάθη.

Ἀς μᾶς ἐπιτραπῇ μία παρέμβασις.

Λέγομεν μοναδικὸν μὲ κάποιον θεατικὸν παράπονον, διότι εἴχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἀναμένωμεν κάτι περισσότερο ἀπὸ τὸ ἐκλεκτὸν αὐτὸ μέλος τῆς Κυθηραϊκῆς κοινότητος, τὴν στιγμὴν μάλιστα κατὰ τὴν ὥσιν πλείστοι ὅσοι ἐκ τῶν συνδιανοσμένων του καὶ δὴ παλαιῶν μαθητῶν του μᾶς ἔδωσαν ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Κυθηραϊκοῦ Κήρυκος» ἐκλεκτὴν φιλολογικὴν ὕλην εἰς τὴν ὁποίαν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν εἶχε τὴν ἀξίωσιν νὰ συμπεριλαμβάνεται καὶ τοιαύτη τοῦ Γυμνασιάρχου μας, ἐφ' ὅσον δι' αὐτῆς οὔτε πρόσωπα θὰ ἐθίγοντο, οὔτε πολιτικὰ μερίδες τοῦ τόπου θὰ ὑπεστηρίζοντο, ἀλλὰ τοὺναντίον θ' ἀπετέλλη εὐχάριστον καὶ διδακτικὸν φιλολογικὸν ἐντρυφήμα καὶ σπουδαϊοτάτην συμβολὴν ταυτοχρόνως εἰς τὰς εὐγενεῖας προσπάθειάς τῶν συμπολιτῶν μας πρὸς ἀνάδειξιν τῆς νήσου μας ὡς ἄσφαλως ἀπετέλεσε τὸ πρῶτον καὶ μοναδικὸν ἄρθρον τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Κυθηραϊκὴ Τουριστικὴ πολιτικὴ».

Ἐκτοτε οὐδεὶς λόγος ἔγινε περὶ τουρισμοῦ ἐν Κυθήροις. Πλείστα ὅσα προσόντα τῆς νήσου μας ἄτινα θὰ ἠδύναντο νὰ προσελκύσουν τὴν προσοχὴν τῶν ἐν τῇ ξένῃ ἰδίως Κυθηρίων ὥστε ν' ἀποτελέσῃ αὕτη τὸν παραθερισμὸν, παραμένουν εἰσὶν ἀγνώστα, ἀπροσπέλαστα, ἀνεκμεταλλεύτα.

Τὸ χωρίον τῶν Κυθῆρων μὲ τὴν ρωμαντικωτέραν ἱστορίαν, τὸ ξεχωριστὸ αὐτὸ κομμάτι τῆς Κυθηραϊκῆς γῆς ποῦ λέγεται Καραβάς, συγκεντρώνει τόσα χαρίσματα ἀπὸ τὴν φύσιν, τόσα πλεονεκτήματα σοβαρὰ καὶ ἀξιοπρόσεκτα, ποῦ δὲν μπορούσε παρὰ νὰ κινήσῃ ἔστω καὶ κάπως ἀργὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν κατοίκων τοῦ πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ πλουσιοπαρόχως ἀπὸ τὴν φύσιν προικισμένου μέρους τοῦ μοναδικοῦ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα εἰς φυσικὰς καλλονάς.

Λέγοντες δὲ μοναδικὸν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, δὲν ὑπερβάλλομεν διόλου τὰ πράγματα, γνωστοῦ ὄντος ὅτι πολλοὶ ξένοι συγκεκριμένως δὲ ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Δαμῆργης ὁ ὁποῖος ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεφθῇ πρὸ ἐτῶν τὸν Καραβὰ διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὴν σύστασιν τοῦ ὕδατος τῶν σιδηρούχων πηγῶν του, ἐξεφράσθησαν ἐνθουσιωδέστατα διὰ τὰς ἀπαραμίλλους φυ-

σικὰς ὠραιότητας αἵτινες εὐρίσκονται εἰς ὅλην ἐκείνην τὴν ἑκτασιν, ὁ ἴδιος δὲ Καθηγητὴς εἰς ἐκθέσιν του λέγει ὅτι τὰ μέρη ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται αἱ σιδηρούχοι πηγαὶ τοῦ Καραβά εἶναι ἀπαραμίλλα εἰς ὠραιότητα συναγωνιζόμενα καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ Ἑλβετικὰ τοπεῖα.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τ' ἀνωτέρω δὲν εἶναι καὶ τὸσον ἀγνώστα εἰς τοὺς ἐν τῇ ξένῃ Κυθηρίους, παρατηρεῖται δὲ κατ' ἕκαστον θέρος ὅχι βεβαίως ἱκανοποιητικὴ, κάπως ὅμως ἀξιόλογος κίνησις παραθεριστῶν εἰς τὸ θαυμάσιον αὐτὸ μέρος, ἀνθρώπων ποῦ καὶ ἄλλοτε εἶχαν δοκιμάσει τὴν ὡμορφὴν ζωὴν τοῦ ἀπολαμβάνοντες τὰς δροσιὰς του, τὰς πρασινάδας του, καὶ τὸ ξεῖδωρον σιδηρόνερόν του. Εἰς τὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ ἔφευγαν ἀποκομίζοντες ἀρίστα ἐντυπώσεις, καὶ ἠύχοντο κάθε φοράν νὰ εὑρεθοῦν οἱ ἀνθρώποι ἐκεῖνοι οἱ δραστήριοι καὶ οἱ προσθευτικοί, ποῦ θὰ ἐφρόντιζαν νὰ συντελεσθῇ ἐπὶ τέλους τὸ ἔργον ἐκεῖνο ποῦ θὰ ἔκανε τὸ ὠραῖο χωριὸν καὶ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς ἄλλους περισσότερο προσίτην.

Καὶ τὸ ἀπαραίτητον αὐτὸ ἔργον τὸ ὁποῖον θὰ διηκούλυε τοὺς παραθεριστάς, ἦτο ἡ ἔνωσις τῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν Ἀγίας Πελαγίας — Καραβὰ καὶ Καραβὰ — Ποταμοῦ.

Ἡ πολυπόθητος αὕτη ἔνωσις ἡ ὁποία δὲν ἐκατορθώθη ἐπὶ τόσα ἔτη νὰ συντελεσθῇ, ἦτο πραγματικὰ ἓνα ὄνειρον τὸ ὁποῖον ὅμως χάρις εἰς τὰς ἀόκνους ἐνεργείας μερικῶν ἀξίων παντὸς ἐπαίνου Κυθηριτῶν ἤρχισε ἀπὸ ἡμερῶν τώρα νὰ γίνεται πραγματικότης.

Τὰ ζητήματα ταῦτα ὅπως εἶναι ἡ κατασκευὴ ὁδῶν καὶ ἄλλων ἐκπολιτιστικῶν ἔργων, δὲν ἐξελλίσσονται βέβαια ραγδαίως. Ὁρμιάζουν θραδέως καὶ προάγονται πρὸς τὴν πραγματοποίησιν τῶν διὰ διαδοχικῶν προδευτικῶν σταθμῶν.

Τὸ οὐσιώδες εἶναι νὰ γίνῃ ὅπως ὅποτε ἡ ἀρχή.

Καὶ ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, «ἀρχή, τὸ ἥμισυ τοῦ παντός».

Ἡ ἐργασία τώρα προχωρεῖ κανονικὰ καὶ αἱ προσφοραὶ τῶν εὐπορούντων Κυθηριτῶν εἶναι ἀξιόλογοι.

Τὸ μεγαλύτερον ὅμως μέρος τοῦ ἀπαιτηθσομένου ποσοῦ, θὰ διατεθῇ εἰς τῆς ἐκχιλίων λιρῶν δωρεᾶς τοῦ ἀειμνήστου Χαρ. Κυπριάδου πρὸς τὴν κοινότητα, διὰ τοῦτο δὲ καὶ πολὺ δικαίως θὰ ὀνομασθῇ, ὁδὸς Κυπριάδου.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λύεται ἐν ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ζητήματα τοῦ χωριοῦ τὸ

ζήτημα τῆς συγκοινωνίας του μετὰ τοῦ λιμένος τῆς νήσου.

Ἡ διαδρομὴ δι' αὐτοκινήτου ἀπὸ Ἀγ. Πελαγίας εἰς Καραβὰ θὰ γίνεταί ἀνέτως πλέον, εἶναι δὲ τόσο εὐχάριστος ἀφ' ἑνὸς λόγῳ τῶν συνεχῶς ἐναλλασσομένων θαυμασίων τοπεῖων καὶ ἀφ' ἑτέρου λόγῳ τῆς κλίσεως τῆς ὁδοῦ ἡ ὁποία ἀνέρχεται τὸ maximum εἰς 50%, ὥστε ἀσφαλῶς θὰ προτιμᾶται διὰ τὰ δύο τῆς αὐτᾶς πλεονεκτήματα, καὶ ἰδίως διὰ τὸ τελευταῖον, ἀπὸ τ' αὐτοκίνητου, διότι ὡς εἴπομεν εἶναι ἐλάχιστα ἀνωφερής, ἐνῷ ἡ ὁδὸς Ἀγίας Πελαγίας — Ποταμοῦ εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος διὰ τὰ τροχοφόρα εἰς τὴν μάλιστα ἔχει περιέλθει κατάστασιν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ὡς εἶναι φυσικὸν θὰ γνωρίζουν τὸν Καραβὰ ὅλοι οἱ διερχόμενοι ἐξ αὐτοῦ, ξένοι ἢ καὶ ἐντόπιοι ἐπιβάται ἐξ ἄλλων χωρίων εἰς τοὺς ὁποῖους δὲν ἐδόθη ἄλλοτε ἡ εὐκαιρία νὰ γνωρίζουν τὸ ἑξάισιον αὐτὸ τοπεῖον τῆς νήσου των, καὶ θὰ πιστεύουν ἀπολύτως πλέον, ὅτι τὸ μέρος αὐτὸ συγκεντρώνει ὅλα τὰ προσόντα ὡς συνδυάζον εἰς μέγιστον βαθμὸν τὸ τερπνὸν μετὰ τοῦ ὠφελήμου, ὥστε νὰ γίνῃ διὰ Κυθηρίους καὶ ξένους ἀκόμη, κέντρον παραθερισμοῦ.

Τὸ νερὸ τῶν τριῶν κυριωτέρων σιδηρούχων πηγῶν τοῦ Μαγγάνων, Πορτοκαλίας, καὶ Παληροσκήνας, διάφορον εἰς περιεκτικότητα σιδήρου καὶ ἀνθρακικοῦ ὁξέος ἀποτελεῖ εὐεργετικώτατον φάρμακον δι' ὀρισμένας παθήσεις ὡς λ. χ. χλωρώσεως, ἀναμίας κ. λ. π. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μάλιστα εἰς τὴν πηγὴν τῶν Μαγγάνων ὑπῆρχον καὶ λουτῆρες εἰς τοὺς ὁποῖους ἔπερνον τὰ λουτρά των οἱ ἔχοντες ἀνάγκην ὀρισμένης θεραπείας. Αὐτὸ τὸ πιστοποιοῦν τὰ λείψανα τῶν ἀρχαίων λουτήρων ἅτινα ἀκόμη σώζονται εἰς τὸ Ἑλβετικὸν αὐτὸ τοπεῖον. Καὶ ὁ περισσότερο ρωμαντικὸς παραθεριστής, καὶ ὁ ἔχων ἐλάχιστα τὸ συναίσθημα τῆς φυσιολατρίας ἀνεπτυγμένον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ συναίσθημα τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ στομάχου του, καὶ οἱ δύο αὐτοὶ οἱ ἀποτελοῦντες τ' ἀντίθετα ἄκρα, θὰ μένουν ἀπόλυτα ἱκανοποιημένοι, διότι ὁ μὲν πρῶτος, θὰ εὕρισκῃ συνεχῶς καὶ ἀκόπως ὑπέροχα ταμπλῶ μυρίων ποικιλιῶν ἀπὸ τῶν ἀφθαστο καλλιτέχνη τὴν φύσιν φιλοτεχνημένα, ὁ δὲ δεύτερος, θὰ ἔχῃ εἰς τὴν διαθεσίαν του τὰ ἐκλεκτότερα φρούτα ἀφθονα εἰς ποσότητα καὶ ποσότητα, ὥστε νὰ ἱκανοποιῇ πᾶσαν ἐπιθυμίαν τῶν στομαχικῶν του ὁρέξεων, μὲ χρηματικὴν ἀποζημίωσιν εὐτελεστάτην.

Χ. ΚΡΙΝΑΚΗΣ

Μάννα και Κόρη

τῷ κ. Θ. Ν. ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ

Ἡ Ἀρετὴ γεννήθηκε σὲ κάποιο χωριὸ τοῦ Τσιρίου ἀπὸ πατέρα ναυτικό. Ἀπὸ μικρὴ τὴν ἐστεῖλαν στὴ ξενιτιά σὲ μιὰ θειά της. Αὐτὴ σὰν ἐγκατάστατη τὴν πῆρε κοντά της, ἐνῶ τὸ σπῆτι τῆς Ἀρετῆς περνοῦσε φρικτὴ φτώχεια. Εἶχε κι' ἄλλα ἀδελφία, μ' αὐτὴ ἦταν τὸ μεγαλύτερο παιδί τοῦ καπετὰν Παναγῆ.

Ὁ πατέρας της ἐπέμενε νὰ μείνῃ τὸ κορίτσι στὸ νησί καὶ νὰ μὴ ξενιτευθῇ γιατί ἤξερε πολὺ καλὰ τὰ κακὰ τῆς ξενιτιάς. Μὰ ἔλα ποὺ ἐπέμενε ἡ γυναῖκα.

Ἦταν γερός καπετανίος, εἶχε παλέψει σ' ὅλη του τὴ ζωὴ μὲ τὴ λεσάντα θάλασσα καὶ πάντα τὴν νικούσε, ὥστόσο, ἡ ἀτσαλένια του θέλησι λύγισε ἐμπρός στὴ γυναῖκα του. Ἀφοῦ ἐκείνη τόδεξε, καλὰ καμωμένο. Δὲν μπορούσε νὰ κἀνῃ κι' ἄλλοις.

Ὅταν ἐξέκλιναν ἀπὸ τὸ χωριὸ γιὰ τὸ λιμάνι ἦταν ἓνα Ἀθωνοστασίτικο ἀλομεσίμερο. Ἡ κόρη εἶχε πέσει. Ὁ καπετὰν Παναγῆς φόρεσε τὴ σχολινὴ του βράκα καὶ τὸ καινούργιο του φέσι. Δὲν μπορούσε νὰ κἀνῃ διαφορετικά. Ἐπειδὴ θὰ περνοῦσε ἀπὸ τὴ Χώρα ὅπου τὸν γνώριζαν ὅλοι, κ' ἔπρεπε νὰ εἶναι ντυμένος σὰν ἄνθρωπος. Ἡ Ἀρετὴ ντυνόταν στὴ κάμαρά της. Ἦταν ὅλο χαρά, γιατί θὰ πῆγαινε στὴν Ἀθήνα, κοντὰ στὴ θειά της. Εἶχε μάθει ἀπὸ ἄλλες φιλενάδες της γιὰ τὰ μεγαλεῖα τῆς Ἀθήνας, πὼς μιὰ ὁμορφὴ κοπέλλα βροῖσκει εἰκόλα τὴ τύχη της. Γι' αὐτὸ ἡ Ἀρετὴ δὲν ἤθελε μὲ κανένα τρόπο νὰ μείνῃ στὸ χωριὸ, ἀποφασισμένη νὰ φύγῃ καὶ κρυφὰ ἂν δὲν τὴν ἀφῆνε ὁ πατέρας της. Μ' ἀγοῦσε νὰ ντυθῇ. Ὁ πατέρας της κάθησε στὸ σκαμνὶ του καὶ ρούφηξε βιαστικά τὸ καφέ ποὺ τοῦ σέρβιρεν ἡ δευτέρη κόρη του ἡ Φροσύνη, σ' ἓνα βαθὺ φλυτζάνι, στρίβοντας τὸ λεβέντικο μονστιάκι του. «Ἡ μάνα σου ποῦ εἶναι;» τὴν ἐρώτησε. «Ντύνεται». «Πῶς; ντύνεται;» Θὰ ρθῇ μαζί σας τοῦ ἀπάντησε ἡ Φροσύνη. Ξανάστριψε τὸ μονστιάκι του στενοχωρημένος καὶ σκέφθηκε νὰ τὴν μαλώσῃ, μ' ἀμέσως ἄλλαξε γνώμη. Γιατὶ τότε πάρε ἀπόφασι πὼς ὅτι κι' ἂν ἔλεγε τίποτα δὲν θὰ τοῦ περνοῦσε, πὼς πάντα γινόταν ὅτι ἤθελαν οἱ γυναῖκες στὸ σπῆτι. «Ἐ, σεῖς, τί κάνετε, θὰ χάσωμε τὸ βατόρι» φώναξε ὁ Παναγῆς. «Καλὰ, ἐρχόμαστε» τοῦ ἀπάντησαν ἀπὸ τὴ κάμαρα. Σὲ λίγο ξεπροβάλλαν, ἐμπρός ἡ μάνα καὶ πίσω ἡ κόρη. «Καὶ δὲν μοῦ τόλεγε καὶ μὲνῃ γυναῖκά πὼς θὰ ρθῇς κ' ἐσὺ νὰ πάρω κι' ἄλλο ζῶ;» μουρμουρίσεν ὁ Παναγῆς. Μὰ μάνα καὶ κόρη ἔκαναν πὼς δὲν ἀκούσαν

καὶ δὲν τοῦ ἔδωσαν ἀπάντησι. Ἐκεῖνος δὲν μίλησε περισσότερο γιατί ἤξερε πὼς δὲν λογαριαζόταν, καὶ τὸ πῆρε ἀπόφασι νὰ πῇ ποδαρόδρομο στὸ Καράλι. Ἐμπρός σὲ δὺο γαϊδούρια ἦσαν καβάλλα μάννα καὶ κόρη, κι' ἀπὸ πίσω τους ἐρχόταν ἀποστολικὰ ὁ Παναγῆς. «Στὸ καλὸ, στὸ καλὸ» τοὺς ἐφώναζαν οἱ χωριανοί, «καὶ μὲ τὸ καλὸ νὰ τὴν ξαναδῆτε». Μὰ μάνα καὶ κόρη δὲν ἀκούγαν γιατί εἶχαν φιλὴ κορβέντα. Κι' ὁ Παναγῆς ἀπαντοῦσε λαχανιασμένος ἀνοίγοντας μεγάλα βήματα γιὰ νὰ προφτένῃ τὰ ζῶα. «Ἐὐχαριστοῦμε, εὐχαριστοῦμε». Ὅσο καὶ προχωροῦσαν, ἄφηναν πίσω τὰ σύννορα τοῦ χωριοῦ. Μάνα καὶ κόρη περνοῦσαν καμαρωτὰ πάνω στὰ γαϊδούρια μὲ τὰ πλουμιστά τους τὰ φορτάκια. Ὁ Παναγῆς ἔριχνε παραλονιάρικες ματιὰς στὰ χωράφια καὶ στ' ἀμπέλια ποῦ μαύριζαν οἱ ῥόγες τῶν σταφυλιῶν, καὶ κορνόντας περὶ ὅλη τὴ λοκαμένη του κεφάλι μουρμουρίζε μονάχος τὸν μ' ἓνα ἀγγουμαχτὸ ἀπὸ τὸ δρόμο. «Κακόμοιρα, θὰ σὰς ριμάξῃ μιὰ ἡμέρα ἡ ξενιτιά»...

Ἀλλὰ τὰ ζῶα προχωροῦσαν κι' ὁ καπετανίος ἔμεινε πίσω. Ἐκανε νὰ φωνάξῃ γιὰ νὰ πηγαίνουν ποῖο σιγά, μὰ ἤξερε πὼς δὲν εἰσκουρόταν ὁ λόγος του. Κ' ἔτσι μὲ πολὺ κόπο ἔφτασε στὴ πρωτεύουσα. Οἱ γυναῖκες εἶχαν κωτέβει στὸ λιμάνι. Τὸ βατόρι σφύραγε. Ὁ Παναγῆς ἐσχόδη βιαστικά πίσω τους, βάζοντας ὅλα του τὰ δυνατὰ γιὰ νὰ προφθάσῃ καὶ ν' ἀπεχαιρετήσῃ τὸ κορίτσι. Ἀνοίξε τὸ βῆμα του σὰν νᾶταν στὰ εἰκοσιπέντε του χρόνια, κἀνοντας τὴ βράκα του νὰ φοροζώνῃ ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ τὴ φούντα τοῦ φρεσιῦ του ν' ἀνεμᾶξῃ. Μὰ μόλις κόντενε νὰ ζυγώσῃ, τὸ βατόρι σήκωνεν ἄγκυρα. Αὐτὸ κόστισε πολὺ στὸ Παναγῆ γιὰτὶ δὲν προφτάσει νὰ δῇ τὸ κορίτσι. Κάθησε σὲ μιὰ πέτρα οἰχόνοντας περὶ ὅλη ἀχόρταγε ματιὰς στὸν ἀφρὸ ποῦ ἔκανεν ὁ ἔλικας, καὶ σηκώνοντας τὸ κόκκινο μαντῆλι του, ἔστειλε ἓνα «ἔχε γειά» στὴν Ἀρετὴ του.

Στὸ γυρισμὸ στὸ χωριὸ, καβαλίζειρε τὸνα γαϊδούρι, ἀλλὰ καὶ πάλι ἔμεινε πίσω, γιατί δὲν τὸν περίμεναν ἡ γυναῖκα του. Ὅταν ἐπελέεψε στὸ χωριὸ, εἶχε νυκτώσει, κι' οἱ χωριανοί του εἶχαν βεγγεῖρα στὰ πεζούλια. Τὴν ἄλλη τὸ πρωτὸ τοῦ λέγαν οἱ γέροι. «Καπετὰν Παναγῆ, δὲν ἔκανες καλὰ νὰ ξενιτέψῃς τὸ κορίτσι» Μὰ οἱ γειτόνισες εἶχαν ἐντελῶς τὴν ἐνάντια γνώμη. Μάλιστα μακαρίζανε τὴν Ἀρετὴ καὶ βλαστημοῦσαν τὴ τύχη τους καὶ τῶν κοριτσιῶν τους, ποῦ τὶς κατεδί-

κασε σκλάβες στὰ χωράφια καὶ στὰ βώδια γιὰ ὅλη τους τὴ ζωὴ.

Ὁ Παναγῆς τὰξε κυριολεκτικὰ χαμένα, ἔπειδὴ δὲν ἤξερε ποῖος ἔλεγε τὴν ἀλήθεια καὶ ποῖος εἶχε δίκιο. Ὅλη τὴ νύκτα βασάνισε τὸ κεφάλι του, καὶ ξύπνησε τὸ πρωτὶ, βεβαίωθηκε, πὼς ἡ ἀλήθεια ἦταν μ' ἐκεῖνους ποῦ συμφωνοῦσαν μὲ τὴ γνώμη του. Ἀλλὰ μήπως τοῦ πέφταγε νὰ κἀνῃ ἀντίθετα στὴ γνώμη τῆς γυναῖκας του; Ἀλήθεια, τότε καὶ μὲν μεγάλο ὅπου δὲν πρόφτασε νὰ χαρεθῇ τὸ κορίτσι του, οἰχόνοντας τὸ φταίσιμο στὴ γυναῖκα του. Μὰ πὼς τοῖμοῦτε νὰ τῆς τὸ πῇ. Προσπάθησε καὶ τὸ ἔχασε κι' αὐτό, ὅπως καὶ τόσα ἄλλα φταῖδια της, παρακαλῶντας μόνο τὸ θεὸ νὰ στείλῃ στὸ σπιτικό του καλύτερες ἡμέρες. Εἶχε ἐλπίδες, γιατί ποῖς δὲν εἶχαν ἀδικήσει κανένα.

Σὲ λίγες ἡμέρες ῥώτησε τὸ ταχυδρόμο στὸ καφενεῖο ἂν εἶχε γράμμα ἀπὸ τὸ κορίτσι. Ἦξερε πολὺ καλὰ πόσες ὥρες κάνει τὸ βατόρι νὰ φτάξῃ στὸ Πειραιά, καὶ ἦταν βέβαιος πὼς ἡ Ἀρετὴ του θὰ τοῦ γράφειν ἀμέσως... Ἀλλὰ δὲν εἶχε. Δὲν τὸν πείραζε ὥστόσο, «παιδί» εἶπε μὲ τὸ νοῦ του, «ποῦ νὰ σκερτῇ νὰ γράφῃ ἀμέσως». Τὸ ἄλλο ταχυδρομεῖο τὰ ἴδια, καὶ τ' ἄλλα, τίποτα γράμμα... Τοῦ φάνηκε περίεργο, νὰ μὴ τοῦ γράφῃ ἡ Ἀρετὴ του, δὲν κρατήθηκε, καὶ ῥώτησε τὴ μάνα της. Πιχρῶθηκε λίγο ἀκούγοντας πὼς τὰ γράμματα ἐρχόνταν στ' ὄνομά της, μὰ πάλι εὐχαριστήθηκε μαθαίνοντας πὼς τὸ παιδί του ἦταν καλὰ. Ἔτσι, λάβαιναν ἡ μάνα τῆς Ἀρετῆς τὰ γράμματα, καὶ σὰν τὴν ρωτοῦσε ὁ Παναγῆς, τοῦ δινόταν πάντα ἡ ἴδια ἀπάντησις, πὼς ἡ Ἀρετὴ του ἦταν καλὰ.....

Τὰ χρόνια φεύγαν τοξεῖα, κἀνοντας τὸ σπιτικό τῆς Ἀρετῆς ν' ἀλλάξῃ ὄψιν. Τ' ἀδελφία της μεγαλώσαν, καὶ μὲ μεσιωμένα ποῖα μπράτσια, γυρίζαν τὶς βέγγες τὸ θεριστὴ, τοιγοῦσαν τ' ἀμπέλια, ζευγαίριζαν τὰ χωράφια, ἔκαναν ὅλες τὶς δουλιὰς τοῦ χωριοῦ, ποῦ κάνουν τὸν ἄνθρωπο νὰ ζῇ κοντὰ στὸ θεό, στὴ φύσι. Τὰ παιδιὰ τοῦ καπετὰν Παναγῆ ἦσαν λεβεντωμένα, ἄξια, τίμια, ποῦ δὲν ἐλείψαν καὶ τὰ προξενεῖα.

Ὅλοι στὸ χωριὸ τὸν ἐσεβόντουσαν, ὅλοι ἔπερναν τὶς συμβουλές του, κ' ἔσκυβαν ἐμπρός του εὐλαβικά τὸ κεφάλι τους.

Κάποτε πῆρε τ' αὐτὶ του ἀπὸ κάποια κορβέντα τῆς γυναῖκας του μὲ μιὰ γειτόνισσα πὼς ἡ Ἀρετὴ του εἶχε μαλώσει μὲ τὴ θειά της καὶ πὼς εἶχε φύγει ἀπὸ κον-

τά της. Αυτό τὸν ἀνησύχησε καὶ ἐρώτησε τὴ μάνα της, «μὰ ἐκεῖνη τοῦ εἶπε τὰ ἴδια, τὰ συνειθισμένα, πὼς εἶναι καλά, καὶ ὅτι μένει πάντα μετὰ τὴ θεῖά της.

Μετὰ τὸν καιρὸ, ἔμαθε ἀπὸ ἑνα ταξι-δάρη φίλο του, πὼς ἦταν ἀλήθεια τὸ ὅτι ἄκουσε γιὰ τὴ κόρη του. Ὁ Παναγῆς ἐ-γινεν ἄνω κάτω, καὶ αἰτιόταν τὴν ἀδελφή του γιὰτὶ δὲν τοῦγραψε. Σκέφθηκε πὼς ἔπρεπε νὰ τῆς γράψῃ, μὰ πὼς θὰ μπο-ροῦσε ποῦ τὰ γράμματά του ἦταν λιγο-στά. Συλλογίστηκε νὰ βάλῃ κανέναν τοῦ χωριοῦ νὰ τοῦ κἀνῃ γράμμα, μὰ ποῦ θά-ταν μυστικά τοῦ σπιτιοῦ. Ὁχι, ὄχι, δὲν ἔπρεπε, φοβόταν τὶς κουκουσουριές. Ἐ-τσι, ἔπεσε στὸ τέλος στὴ συνδρομὴ τῆς γυναίκας του. Εἶναι ἀλήθεια πὼς αὐτὸ δὲν τὸθέλε, ἐπειδὴ ἦταν σίγουρος πὼς δὲν θὰ ἔγραφε ὅτι τῆς πῆ. Αὐτὸ τὸῦξε ἀπὸ ἄλλες φορές, μὰ τί νὰ κἀνῃ, τί νὰ κἀνῃ... Τὰ παιδιὰ πάλι ἔεραν λιγοστά γράμματα, γιὰτὶ ἡ φτώχεια τᾶδιωξε σύν-τομα ἀπὸ τὰ θρανία τοῦ σχολείου.

Μετὰ τ' ἄλλο ταχυδρομεῖο λάβαινε τὴν ἀπάντησι τῆς ἀδελφῆς του, πὼς εἶχε βάλει τὴν Ἀρετὴ σὲ κάποιον μοδιστράδικο, καὶ πὼς μάλιστα τελευταῖα τὴν ζήτησαν σὲ γάμο. Ὁ Παναγῆς ὑποψιάσθη τὸ γρά-ψιμο. Δὲν τοῦ φαινόταν νᾶναι τῆς Ζαμ-πέτας, ἀλλὰ τί νὰ νάπῃ. Θᾶρχιζε τὶς φωνές πάλι ἡ γυναῖκα. Ἔτσι πηγαῖναν τὰ πράγματα...

* *

Μὰ ὁ καπετάνιος, τσάκιζε, καὶ τὰ χρό-νια κρεμιόνταν βαρὺα στοὺς ὤμους του. Τὸ κεφάλι του ἄσπρισε τὰ γόνυτά του ἄρχισαν νὰ τρέμουν, ὥσπου ἑνα φθινό-πωρο ἔπεσε βαρὺς στὸ στρώμα. Τὰ παι-διὰ ἐφώνησαν τὸ γιατρό, ἀλλὰ τοὺς εἶ-πε πὼς εἶναι γεράματα. Ὁ Παναγῆς τὸ-ῦξε πολὺ καλὰ πὼς δὲν θὰ ξανασηκωθῇ, γιὰτὶ τὸ ἴδιο ἔπαθαν ὁ πατέρας του καὶ οἱ παπουνῆδες του, μὰ μ' αὐτὸ δὲν πικραίνονταν. Χαιρόταν νὰ βλέπῃ μόνο γερά τὰ παιδιὰ του. «Τόπο στοὺς νέους» φώναζε. Τὰ βράδια ὅλα γύρω, προσπα-θοῦσαν ποῖο νὰ τὸν κἀνῃ νὰ γελάσῃ πε-ρισσότερο, καὶ ἔτσι ἐξεγνοῦσε τὸ φαρμακεμ-μένο στρώμα. Τότε ἔβλεπε ζωντανὰ πόσο ἀξίζει στὰ γεράματα τὰ παιδιὰ, —ἀλλὰ καλὰ σὰν τὰ δικά του.

Τελευταῖα ὅμως παραπονιόταν ἡ γυ-ναῖκα του πὼς ἦταν κι' αὐτὴ ἄρρωστη, κλαίγοντας μάλιστα κάπου κάπου, γιὰτὶ ὅπως ἔλεγε, δὲν μπορούσε νὰ βαστάξῃ τοὺς πόνους. Πᾶσα σκεπτικώδους αὐτὸ

τὸ Παναγῆ... ἦταν ἄρρωστη καὶ ἡ Ἀνί-τσα του...

* *

Ἀπὸ καιρὸ εἶχαν πάφει τὰ γράμματα τῆς Ἀρετῆς. «Τί γράφει τὸ κορίτσι, εἶ-ναι καλά;» ρωτοῦσεν ὁ καπετάνιος. «Κα-λά καλά,» τοῦ ἀπαντοῦσε πάντα ἡ γυ-ναῖκα τοῦ ἀλλάζοντας μετὰ τρόπο κουβέντα.

Ἐκεῖνες τὶς ἡμέρες ἑνας νεοφερμένος τοῦ χωριοῦ, κάλεσε τὴν Παναγίνα, καὶ τῆς εἶπε ἐμπιστευτικά, πὼς ἡ κόρη της εἶχε πάρει ἄσχημο δρόμο. Αὐτὸ τὴν πλή-γωσε βαθειὰ στὴν ψυχὴ, μὰ δὲν τολμοῦσε νὰ βγάλῃ ἄχνα μὴν τύχῃ καὶ τὸ μάθη ὁ Παναγῆς. Ἀρχισε νὰ καταλαβαίνει πὼς αὐτὴ ἦταν ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ, κλαίοντας μόνη τὸν καὶμό της...

Τὰ παιδιὰ ὅλη τὴν ἡμέρα δούλευαν στὰ χωράφια, καὶ τὰ βράδια γυρίζαν κα-τακόκκινα σπῖτι κοντὰ στὸ πατέρα τους. «Καλησπέρα πατερούλη», τοῦ φώναζε τὸ καθένα μετὰ χαμόγελο, μετὰ φρεσκάδα, μετὰ ζωὴ, παρμένα ἀπὸ τὸν ἥλιο, τὸν αἶρα, τὴ φύσι, καὶ τοῦ φιλοῦσαν τὸ χέρι μετὰ σεβα-σμό. «Καλησπέρα παιδί μου», ἀπαντοῦσε στὸ καθένα, ἀγγαλιζοντας μετὰ θεία συγ-κίνησι τοὺς τίμιους δουλευτάδες του.

Ἡ μάνα τους μαγεῖρενε. Μὰ τελευταῖα ἔπαψε ποῖα νὰ ἔχῃ κέφι γιὰ δουλειά. Ἐνα-πρᾶμα μέσα της τῆς ἔλεγε πὼς δὲν ἀξίζει νὰ λέγεται μάνα, ὁ καὶμός της παρα-στρατημένης κόρης της τὴν βασάνιζε. Πο-θοῦσε νὰ πῇ κάπου τὸ σφάλμα της καὶ τὸ κακὸ ποῦ τ' ἀκολούθησε. Κ' ἑνα πρωῒ τ' ἀποφάσισε. Πέρνοντας ἀπόμερα στὸ χωράφι τὸ μεγάλο της γυιό, τοῦ εἶπε μ' ἀναφυλλητὰ γιὰ τὸ κακὸ ποῦ τοὺς βρῆκε. Δὲν ἔπρεπε νὰ χάνουν καιρὸ, καὶ ἔτρεξαν μαζὺ στὸ σπῖτι. «Τί τρέχει!» ρώτησεν ὁ Παναγῆς ἀπὸ τὸ στρώμα, γιὰτὶ εἶχε δί-κην νὰ παραξενευτῇ, βλέποντας τὸ Δημή-τρη νὰ γυρίζῃ τέτοια ὥρα στὸ σπῖτι. «Νὰ στὴ Χώρα πάει γιὰ δουλειές, καὶ μπορεῖ νὰ κάτῃ λίγες ἡμέρες». Αὐτὸ βέβαια δὲν ἔγνοιασε τὸν Παναγῆ, —σκέφθηκε πὼς δουλειές νὰ ὑπάρχουν μόνο —καὶ δὲν πει-ράζει.

Ὁ Δημήτρης σιγομίλησε μετὰ τὴ μάνα του, φεύγοντας βιαστικά, γιὰ νὰ προ-φθάσῃ τὸ βαπόρι στὸ Καψάλι.

* *

Μὰ ἡ ὑγεία τοῦ καπετάνιου συνεχῶς ἐχειροτέρευε, καὶ ξάφνου ἑνα πρωῒ κατά-λαβε τὸν ἑαυτὸ του καλύτερα. Ὅλα τοῦ φαινόταν ὡμορφα ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα. Ὁ ἥλιος ἦταν ποῖο λαμπερός, τὰ πουλιὰ τρα-γουδοῦσαν γλυκὰ καὶ παρὰξένα, κι' ὁ δευ-

τερος γυιὸς του, ἑνα χαριτωμένο παλη-κάρι τῶν εἴκοσι χρόνων, ἔχωνε μετὰ ὄρεξιν τὸ ἀλῆτρι του βαθειὰ στὸ χῶμα. Τ' ἄλλα παιδιὰ γύρω ἔσπερναν καὶ ἔσκαβαν ἀκού-ραστα. Πόσο εὐχαριστιόταν. Ἀφῆνε πί-σω του ἄξια παιδιὰ, ποῦ ἔεραν νὰ κερ-δίζουν τίμια τὸ ψωμί τους. Μάθαινε καὶ γιὰ τὴν Ἀρετὴ του πὼς ἔμενε μετὰ τὴ θεῖά της καὶ πὼς ἦταν καλά. Ὅλες αὐτὲς οἱ σκέψεις τοῦ πλημμύρισαν τὸ μυαλὸ ἐκεῖνο τὸ πρωῒ. «Δόξα νᾶχῃ ὁ θεός», μουρμού-ρισε. Ἐνα χαμόγελο ἱκανοποιήσεως ῥό-δισε διάπλατο στὸ πρόσωπό του, ἐνῶ τὰ χεῖλη του ψέλιζαν καὶ γυρίζοντας στὸ μέσα μέρος τοῦ κρεββατιοῦ ἔκλεισε τὰ μάτια του ἥρεμα ἐμπρὸς στὸ θάνατο...

Ἀπὸ πάνω, τὸν ἔκλαιγε ἡ γυναῖκα του —μὰ μαζὶ του θρηνοῦσε καὶ τὴν κόρη της—ἐπειδὴ εἶχε πολὺ ἄσχημα νέα γι' αὐ-τὴν ἀπὸ τὸ Δημήτρη...

Κυττοῦσε τὸ πῆλινον πρόσωπο τοῦ ἄν-τρα της, ποῦ ἐκεῖ πάνω ἔμενεν ἀκόμη ζω-γραφισμένη ἡ καλωσύνη. Νόμιζε πὼς ἀ-κόμη κουνιόνταν τὰ χεῖλη του καὶ πὼς ἀ-κόμη βροντοῦσαν στ' αὐτιά της τὰ σοφὰ λόγια του. «Γυναῖκα σκέψου το, ἡ ξενη-τεῖα ἔχει πολλὰ κακά». Μὰ ἐκεῖνη τότε δὲν ἄκουε.

Γέροντας τὸ πονεμένο κεφάλι της πά-νω στὸ κρῖο ποῖα στήθος του, ἔκλαιγε ποῖο πολὺ μετὰ λιγμούς. Εἶχε μετανοιώσει, μὰ σὲ τί ὠφελοῦσε αὐτό; Ἦταν πολὺ ἄργα. Συλλογιαζόταν τὸ φαρμακεμμένο ψωμί ὅπου θάτρωγε ἡ Ἀρετὴ σ' ὅλη της τὴ ζωὴ, μουσκαμένο μετὰ τὸ δάκρυ τοῦ πό-νου, καὶ κερδισμένο ἀπὸ μιὰ ἀμαρτωλὴ ζωὴ. Πόσο πονοῦσε ἡ ψυχὴ της. Αὐτὴ ἦταν ἡ αἰτία γιὰ τὸ κακὸ δρόμο ποῦ πῆ-ρε ἡ κόρη της, αὐτὴ καὶ μόνο.

Ἀπ' τ' ἀνοικτὸ παράθυρο, φαινόταν ποῖο πέρα στὰ χωράφια τ' ἄλλα παιδιὰ. Ζευγάριζαν καὶ σπέρναν σιτάρι. Κάθε κλωνί του, ἔπεφτε μετὰ ἰδρώτα πάνω στὰ ἴσια αὐλάκια γιὰ νὰ φυτρώσῃ αἶγριο, Κ' ἔτσι μετὰ καιρὸ, νὰ ξεπροβάλλῃ τὸ γλυκὸ, τὸ τίμιο ψωμί...

Ἀθῆναι τῇ 20ῇ Σεπτεμβρίου 1932

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν. ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΣΙΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΟΔΟΣ ΤΣΑΜΑΔΟΥ ΑΡ. 27

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΤΕΙΡΕΓΩΤΙΚΑ ΣΚΙΤΣΑ & ΚΑΜΩΜΑΤΑ

ΟΝΕΙΡΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ

ΥΠΟ ΣΙΦΟΥΝΑ

“Οχο μωρὲ μάτια μου, εἰντά παθα προχτὲς τὸ βράδυ στὸν ὕπνο μου... Εἶδα μαθὲς πῶς μ’ ἔβαλε ἀγόντζο ἓνας μπαμπούλας—ἄχ Παναγία μου τὸ θυμᾶμαι καὶ κόβει τὸ αἷμα μου— ἄσχημος σὰ φουσκωμένος βορθακός, πὸ κείνους ποὺ μαζεύνουνε κουρέλια, ἑλληνικὰ τόνε λένε «ράκοςυλλέκτη». Βάστα λοιπὸ μία χιλιωστρωσουδιασμένη ταγάρα καὶ φοβέριζε πῶς θὰ μ’ ἔχωνε μέσα.

Ἐγλάκον λοιπὸ ὁ κακομοῖρος ὅσο μπόρου καὶ δὲν ξέρω καθόλου εἰντά γὰρ πὸ τὸ φόβο μου τοῦ ποὺ γλάκον. Εἶχε βγῆ πλέα ἡ ψυχὴ στὸ στόμα μου ἀπὸ τὸ λαφατὸ γιατί μ’ εἶχε πόδι πόδι ὁ μπαμπούλας νὰ μ’ ἀρπάξῃ καὶ νὰ μὲ χώσῃ στὴ νταγάρα. “Οντες παρουσιάζεται ὁ καφερός ὁ Σπυρουλῆς—καλὴ του ὥρα νᾶναι—καὶ φώναζε: Δὲν εἶσαι μωρὲ ἄξιος νὰ τόνε τσακώσῃς; “Ορσεεε καὶ τοῦ δωσε δυὸ στρούγγια μεγαλειὸ ποὺ τὸν ἀλικοντίσανε καὶ μπόρεσα ἔτσι μ’ ἓνα σάλτο νὰ λαργώσω, μὰ μὲ τὸ σάλτο παρσφύχτικα καὶ ἀναγκάστηκα νὰ...ξυπνήσω.

Βλέπω τὴ κυρία Σιφούνισσα νὰ σταυροκολιέται καὶ νὰ μοῦ λέῃ:

—Εἰντά παθες μωρὲ ἀπόψε καὶ ὅλο μουγκρίζεις καὶ μὲ σκότωσες καὶ μένα δαδὰ τὴν κακομοῖρα μὲ τὴ λαχτέα καὶ τὸ μπλοῦφο ποὺ μοῦ δωσες;...

—“Αστα γυναῖκα γιατί τὰ στενοδιάστηκα.

Κόντεψα νὰ πάθω ὅτι ἔπαθε ὁ Χότζας μία φορὰ ποὺ βλεπε στὸν ὕπνο του ὅτι καθότανε στὸ μισοφῆγαρο πάνω ἐνὸς ψηλοῦ μινιάρ... Καὶ βγῆκα ὅξω γλήγορα γιὰ νὰ μοῦ περάσῃ ἡ τρομάρα κτλ....

Κατέβηκα ἀμπωνώρα στοῦ Σκόκου νὰ πιῶ καφέ. Γενικὰ θέματα συζητήσεως στὸ καφενεῖο ἦτανε τὰ παντελόνια τῆς δικηγορίας καὶ οἱ δηλώσεις τοῦ Σκόκου.

—Εἰντα λογῶ ντε μωρὲ μάτια μου εἶναι αὐταδὰ λέα; ἄμα δὲ νὰ φορῇ παντελόνια!

Τοῦ διαόλου μαθὲς τὴ δικηγορίνα!... Καὶ εἶδετε μωρὲ παιδιὰ πῶς σειέται καὶ λυγίεται τὸ σπερχυδώνιο!...

Καὶ ἡ συζήτηση αὐτὴ βέβαια μὲ διασκέδασε μὰ συμπόνεσα ἓνα γέρο ποὺ κλαίγε τὰ παλὰ τὰ μεγαλεῖα.

—Ἐκλογὲς μωρὲ εἶναι αὐτές. Νὰ μὴ κατέω νταλῶς νὰ ψηφίσω, ποῖο νε νὰ ψηφίσω καὶ στὸ τέλος νὰ μὴ βγαίνῃ κείνος ποὺ πέρνει περισσότερους ψηφους παρὰ κείνος ποὺ πῆρε λιγώτερους.

Δὲ πᾶνε στὸν ἄλλονε λέω ἐγώ. “Α, μωρὲ σφαιρίδιο ποῦ σαι; ποῦ σὲ δάγκανα ἄμὰ θελα νὰ βγάλω τὸ ἄχτι μου καὶ νὰ δείξω τὸ μῖσος μου, καὶ ποῦ σὲ τυλίκωνα χρυσόχαστο ἄμὰ θελα νὰ δείξω τὴν ἀγάπη μου στὸ βουλέντι μου! Ποῦ ναι κείνα τὰ μεγαλεῖα, τὰ μεροχέτια, ποὺ σφάζανε μωρὲ βοῦττα ὁλόκληρα οἱ ὑποψήφιοι καὶ τρεχε ποτάμι τὸ κρασί, καὶ ποὺ γιομέζανε οἱ τσέπες σου καρτοῦτσα γαζέτες ποὺ στὴ βάγανε τίχα μου κουτὰ οἱ κομματάχες μέσα στὶς ταβέρονες καὶ ποὺ τέλος πάντων ἔξερεις πῶς εἶχες καὶ λιγάκι πρέτσιο. Τώρααα... Οὔτε νὰ σὲ κεράσῃ δὲ μπορῇ ὁ ὑποψήφιος γιατί πάει λέει φυλακὴ.

Παρὰ σοῦ κάνουνε μάθημα γιὰ ἀναλογικὲς, γιὰ περιφέρειες, κατὰ νομοὺς καὶ πληκία.

“Α μωρὲ ποῦ ναι κείνα τ’ ἀηδόνια ποὺ σοῦ σηκώνανε τὴν τρίχα καὶ σοῦ ἀνάβανε τὸ αἷμα καὶ ἄς μὴ καταλάβαινες τίποτ’ ἄλλο ἀπ’ ὅσα σοῦ λέγανε παρὰ ὅτι εἶναι ἄξιοι νὰ τσοῖ ἀγαπήσῃς.

Τώρα τίποτα ἀπ’ αὐτὰ. Οὔτε πρέτσιο ἔχεις καὶ ἀντὶς καρτοῦτσα σοῦ χώνουνε στὴν τσέπη ψηφοδέλτια.

Εἰντα νὰ σᾶσε πῶ λοιπὸ μὲ μελαγχό-

λησε πολὺ αὐτὴ ἡ νοσταλγία τοῦ γέρον καὶ μοῦ ὄθε περισσότερη ὄρεξη γιὰ τὸν καφέ, μὰ ναίαιαι, ὁ Μιχάλης ἔκανε δηλώσεις.

Πῆρα μία φημερίδα, τὴν «Κυθηραϊκή».

Νά σου ὅμως στὸ ἀναμεταξὺ τὸ Σπυρουλῆ, μαχμουρλῆ.

—Σπυρουλῆ τὰ συχαρήκια μου, τοῦ φωνάζει ὁ Σκόκος— καὶ μοῦ ἀρπᾷ τὴν ἐφημερίδα—ἄκου νὰ σοῦ διαβάσω.

“Ο Σπυρουλῆς πῆρε στάση φιλοσοφικὴ καὶ κύτταζε πάνω πὸ τὰ γυαλιά του.

Τοῦ διάβασε τέλος πάντων ὅσους ἐπαίνους καὶ φοβέρες ἔγραφε ὁ Ρακοςυλλέκτης, στὴ Κυθηραϊκῇ.

—Καὶ ποῖος εἶναι μωρὲ Ρακοςυλλέκτης; εἰντα θὰ πῇ;

—Καὶ μὲν Σπυρουλῆ— τοῦ λέει ὁ Σκόκος—δὲ ξέρεις; Νά... κείνος ποὺ μαζεύει ῥακές, τσίπουρα δηλαδὴ καταλαβαίνεις δὲ σὺ πὸ τέτοιες δουλειές.

—“Ορσεεε.—ἀπαντᾷ καὶ ἀπλώνει κατὰ τὸν γνωστὸν τρόπον τσοῖ χερουτζες του.

Ἐγὼ κοιμημένος πίσω πὸ μιὰ ἐφημερίδα πῆγα νὰ σκάσω μαζί μὲ ὅλους στὰ γέλοια.

Καὶ ἔφευγε ὁ Σπυρουλῆς ποὺ θεώρησε πῶς προσβάλλθηκε. Μὰ σὰν ἔφτασε στὴν πόρτα γυρίζει, ἀπλώνει τὰ χέρια του κατὰ τὸ βορριᾶ καὶ λέει: “Ορσε καὶ κεινοῦ ποῦ τὰ γραψε καὶ βγῆκε ὅξω παραμιλώντας: ρα-κο-συλ-λέ-κτης, σοῦ λέει ὁ ἄλλος.

Σὰ συνῆλθα ἀπὸ τὰ γέλοια καὶ ἤπια τὴ πρώτη γουλιά τοῦ καφέ θυμήθηκα τὸ ὄνειρό μου.

Λέει μὴ πιστεύεις ὄνειρατα.

“Ανε πάθαινα ὅμως στὸν ὕπνο μου ὅτι ἔπαθε ὁ Χότζας; Θὰ εἶχε βέβαια τὴ καλωσύνη τότε ὁ Ρακοςυλλέκτης νὰ μέ..... ξετρομάξῃ.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

ΔΗΜ. ΤΣΟΥΡΟΥΝΑΚΗ & ΣΙΑ

ΓΩΝΙΑ ΛΕΩΦ. ΣΟΚΡΑΤΟΥΣ & ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Ἐκδόσεις: Ἐπιστημονικῶν, Λιδακτικῶν καὶ Μαθητικῶν Βιβλίων, Περιοδικῶν καὶ Ἐφημερίδων, Καλλιτεχνικῇ ἐκτύπωσις Ἱσολογισμῶν, Καταστατικῶν, Συμβολαίων, Ἐπιστολοκεφαλίδων, Φακέλλων καὶ ὅλῃ ἐν γένει ἡ ἐπεξεργασία τοῦ χάρτου. Πλήρες Βιβλιοδετεῖον.

Εντυώσεις τοῦ μηνὸς

ΕΝ ΕΤΟΣ

Διὰ τοῦ παρόντος φύλλου συμπληροῦται ἔτος ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Κυθηραϊκοῦ Κήρυκος». Ἡ ἐκδοσις καὶ κυκλοφορία του εἰς περιστάσεις οἰκονομικῆς δυσχερείας καὶ καθ' ἣν ἐποχὴν εὐρίσκοντο ἐν κυκλοφορίᾳ δύο ἑτερα κυθηραϊκὰ φύλλα, παρουσίασε τοῦτο τὸ ἐξαιρετικὸν φαινόμενον, ὅτι κατώρθωσε ἀπὸ τῶν πρώτων φύλλων του νὰ συγκεντρώσῃ μετὰ τῶν συνδρομητῶν του ἀρκετὰ μεγάλον ἀριθμὸν συμπολιτῶν καὶ ξένων ἀκόμη.

Τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἀπετέλεσε τὴν ἡθικὴν δύναμιν ἢ ὅποια μᾶς ἐβοήθησε εἰς τὸ βαρὺ ἔργον μας, τὸ ὁποῖον ἐγένετο βαρύτερον ἕνεκα τοῦ γεγονότος ὅτι προγραμματικῶς εἴχομεν θέσει περιορισμοὺς εἰς ἐαυτοὺς πέραν τῶν ὁποίων προσεπαθήσαμεν νὰ μὴ μακρυνθῶμεν, ἀφοῦ ἀντελήφθημεν ὅτι τὸ πρόγραμμά μας ἔτυχε τῆς γενικῆς ὁλων ἐπίδοκμασίας. Συνεπεί δὲ πρὸς αὐτὸ διετηρήσαμεν τὸν «Κυθηραϊκὸν Κήρυκα», καθαρῶς κυθηραϊκὸν φύλλον, ἐντρυφήμα παντὸς κυθηρίου, μακρὰν τῶν πολιτικῶν ἀντιθέσεων καὶ τῶν μικρῶν τοπικιστικῶν διαφορῶν, καινοτομήσαντες κατὰ τοῦτο τῶν λοιπῶν ἐν κυκλοφορίᾳ Κυθηραϊκῶν φύλλων.

Ἡ ἀπρόσκοπτος ὁμως κυκλοφορία καὶ ἡ μέχρι σήμερον, ὅτε συμπληροῦται ἔτος, συμπλήρωσις τόσων σελίδων κατὰ μῆνα δὲν εἶναι ἔργον ἀποκλειστικῶς ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον τῶν ἐπιλέκτων συνεργατῶν καὶ ἀξίων συμπολιτῶν μας, ὧν τὰ ὀνόματα ἀναγράφονται εἰς τὴν πρώτῃν σελίδα, οἱ ὅποιοι διαγνώσαντες ὅτι ἡ προσπάθειά μας ἦτο προσπάθεια πατριωτικῆ, τείνουσα εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ Κυθηραϊκοῦ ὀνόματος καὶ τὴν δημιουργίαν περιοδικοῦ κατέχοντος τὰ σκῆπτρα τῶν ἐπαρχιακῶν ἐντύπων, προθύμως πάντοτε διέδωκαν

τῶν διὰ νὰ δώσωσι κάποιον ἀρθρον ἢ φιλολογικὸν ἔργον τῶν.

Πρὸς τοὺς ἐξαιρετικοὺς αὐτοὺς πατριώτας καὶ πολυτίμους συνεργάτας ἐκφράζομεν ἀπὸ τῆς παρούσης στήλης τὰ εὐχαριστήρια μας διότι ὑπῆρξαν οἱ στυλοβάται προσπάθειας διὰ τὴν ὁποίαν τόσα καλὰ ἀκούονται παρὰ ξένων ὑπὲρ τῶν Κυθηρίων.

Ἡμεῖς ὑπεβλήθημεν ἀπλῶς εἰς τοὺς κόπους καὶ ἀντιμετωπίσαμεν στυγνὸν τὸ φάσμα τῆς μαστιζούσης τὸν κόσμον οἰκονομικῆς κρίσεως, διαθέσαντες καὶ ἐξ ἰδίων ἔτι διὰ τὴν μέχρι σήμερον ἐκδοσιν τοῦ φύλλου, ἔχοντες ὡς ἀμοιβὴν τὴν ἱκανοποίησιν ὅτι ἡ προσπάθεια μας ἦτο ἀπαράιτητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὸ κυθηραϊκὸν ὄνομα.

Νῦν δὲ ὅτε συμπληροῦται ἔτος δικαιοῦμεθα νομίζομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι κατὰ τὰς ἀσθενεῖς μας δυνάμεις ἐπράξαμεν ὅτι ἦτο δυνατόν διὰ νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὰς προβλέψεις τῶν συμπολιτῶν μας.

ΧΑΙΡΕΤΙΖΟΜΕΝ ΚΑΙ ΕΙΔΟΠΟΙΟΥΜΕΝ

Ἦρχισαν ἀπὸ ἡμερῶν καὶ συνεχίζονται ἐντατικῶς αἱ ἐργασίαι τῆς συνδέσεως τῶν δύο ἀμαξιτῶν ὁδῶν Ἀγ. Πελαγίας—Καραβᾶ καὶ Καραβᾶ Ποταμοῦ, χάρις εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ τὸν ζῆλον πού ἐπέδειξαν κατὰ τὸ τελευταῖον διάστημα οἱ ἀξιοὶ θεσμῶν συγχαρητηρίων κ. κ. Πρόεδρος τῆς κοινότητος Καραβᾶ μετ' ὀλοκλήρου τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, Παναγιώτης Εὐαγ. Κρίθαρης, Ἰωάν. Κρίθαρης ἢ Καβαρδίνος, Πανοσιολογιώτατος Ἀχιλλεῖος Κρίθαρης, Θεόδ. Φραντζεσκάκης καὶ λοιποί.

Χαιρετίζομεν μετὰ χαρᾶς τοὺς πρωτοπόρους αὐτοὺς τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τῇ νήσῳ μας τοὺς κατορθώσαντας νὰ ἐξουδετερώσουν κά-

μάρους τῶν συντηρητικῶν καὶ ἀπισθοδρομικῶν στοιχείων τοῦ χωριοῦ τῶν, καὶ τοὺς βεβαιοῦμεν ὅτι θὰ ἔχουν πάντοτε τὴν ὑποστήριξιν ὀχι μόνον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τοῦ Κυθηραϊκοῦ τύπου, καὶ παντὸς ὀρθῶς σκεπτομένου ἀνθρώπου εἰς τοὺς εὐγενεῖς καὶ ἐκπολιτιστικούς τῶν ἀγῶνας.

Εἰδοποιούμεν δὲ τοὺς ὀλίγους, εὐτυχῶς, καὶ γνωστοὺς εἰς ἡμᾶς συγχωρίους τῶν, τοὺς ἐκ συστήματος ἀντιδρῶντας ἀπὸ ταπεινοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ ἐξευτελιστικὰ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ τῶν ἐλατήρια, ὅτι θὰ εἴμεθα αὐστηρότατοι κριταὶ τῶν ποταπῶν πράξεων τῶν καὶ θὰ τοὺς παραδώσωμεν ἀνεὺ δισταγμοῦ εἰς τὴν κοινὴν ἐκτίμησιν ἐὰν ἤθελον ἔστω καὶ εἰς ἐλαχίστην κλίμακα συνεχίσῃ τὸ κακοποιῶν τῶν ἔργον.

Γράφοντες ταῦτα, ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐν ὥρᾳ νυκτὸς καταστροφὴν τῆς ἐντοιχισμένης εἰς τὴν ἀναμνηστικὴν ἀψίδα τοῦ Καραβᾶ μαρμαρίνης πλακῶς εἰς ἣν ἀνεγράφοντο τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν τῆς κοινότητος. Παρομοίους βανδαλισμοὺς ἀπὸ ἀχρείους Κανιβάλλους, οὐδέποτε εἰς τὸ μέλλον θὰ συγχωρήσωμεν.

Ἄς προσέξουν λοιπὸν...

ΕΛΠΙΖΟΜΕΝ...

Λαμβάνοντες ἀφορμὴν ἐκ τοῦ δημοσιευομένου εἰς ἄλλην σελίδα, ἀρθρου, τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου μας κ. Χ. Κρινάκη, σημειοῦμεν ὅτι μετὰ λύπης μας παρατηρήσαμεν καὶ ἡμεῖς τὴν συστηματικὴν ἀποχὴν ἐνίων συμπολιτῶν ἀπὸ τῆς συνεργασίας εἰς τὸ περιοδικὸν μας, παρὰ τὸ ὅτι ὡς σκοπὸν αὐτοῦ ἐθέσαμεν ἀπ' ἀρχῆς τὴν δημιουργίαν πνευματικῆς κυψέλης τῶν ἀπανταχοῦ Κυθηρίων, μακρὰν τῶν πολιτικῶν ἀντιθέσεων καὶ τῶν τοπικιστικῶν διαφορῶν, καὶ ἐκαλέσαμεν πρὸς τοῦτο πάντας τοὺς Κυθηρίους.

Ἄτυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εἴμεθα ἀπολύτως ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν στάσιν ἐνίων συμπολιτῶν μας, γνωρίζοντες ὁμως τὸν πατριωτισμὸν τῶν, ἐλπίζομεν ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ μᾶς ἀπαλλάξουν ἀπὸ

Ἡ ἀγάπη καὶ τ' ἀνάραχο τῆς Μάρως

ΤΟΥ κ. ΒΡΕΤΤΟΥ ΤΡΙΑΡΧΗ

Ἦταν ψηλὴ καὶ λυγρὴ μὲ γλυκὰ ἀμυγδαλάτα μάτια. Μὲ μάτια ποὺ ἀγγέλοι κατοικοῦσαν καὶ μιλοῦσαν. Κάθε χρόνον οἱ χάριτες τῆς δίδαν νέα χάρη: τοῦ ῥόδου τὰ ροδόχρωμα, τοῦ ἡλίου τὴν ἀσπρίλα, μὲ τοὺς ἀνθούς τῆς λεμονιάς καὶ τῆς κιτριᾶς τὰ χίτρα. Καὶ τὰ ξανθὰ τῆς τὰ μαλλιά στεφάνωναν τὴν τόση ὡμορφιά τῆς, τὴν ὡμορφιά τῆς ἀγγελόκορης, τῆς ζαχαρένιας Μάρως. Ἐννοῖνε, πῶς τὴν κυττάζανε οἱ νέοι τοῦ χωριοῦ, οἱ πιδ' καλοί. Μὰ χαμῆλωνε τὰ μάτια μὲ ντροπὴ καὶ περνοῦσε μπροστὰ τοὺς σιωπηλῇ, εὐγενικῇ. Ἦταν πονόψυχη καὶ ὁ πόνος τῆς καθρεφτιζόταν στὰ ὑγρά μάτια τῆς· μὰ στὸν πόνο τῶν θαυμαστῶν τῆς γινόταν ταπεινὴ, αὐστηρὴ, σιωπηλῇ... Μὰ ἐπὶ τέλους ἀγάπησε μὲ ὅλη τὴ ψυχὴ τὸν Μάριο, νέο εὐγενικὸ μὲ ψυχὴ χαρούμενη καὶ ἀγαθὴ σὰν τὴ δική τῆς. Τῆς ἔμοιαζε στὰ μάτια, στὴ ψυχὴ σὰν ἀδελφός. Ἐκεῖνη τὸν κύτταζε, τὸν ἐρευνοῦσε διὰ χρόνια, κρυφὰ κι' ἀπὸ τὸν ἴδιον, ἕως ὅτου τὸν ἀγάπησε πολὺ. Ἐκεῖνος πάλι ἀπὸ παιδοῦλα τὴν προσέξε, καρτεροῦσε θαρρεμένα, διότι ἔβλεπε τὴν ἁρμονία, ποὺ ὅλο φανέρωνε καὶ στὸ σῶμα καὶ στὴ ψυχὴ μὲ τὸν ἑαυτοῦ. Σιγὰ-σιγὰ τὴν ἀγάπησε καὶ τὰ μάτια τοὺς συναντιθῆκαν μὲ ἀγάπην, μὲ λαχτάρα, μὲ πόνο, μὲ παλμό... Μὲ τ' ὄνειρο τῆς ἀγάπης, μὲ τὴν ἔκστασι τῆς χαρᾶς διάβαζαν στὰ μάτια τοὺς, ὥσάν σὲ βιβλίον καλογραμμένο, ὅλες τὲς σκέψεις τῆς ἀγάπης, ὅλα τὰ λόγια τοῦ ἔρωτα καὶ βλέπαν τὸ μέλλον ὀνειροπόλα, ἐλπιδοφόρα μὲ μάτια θαυματούμενα, ὑγρά ἀπὸ χαρὰ κι' ἀπὸ πόνο.

Ζούσανε τὴν ὡμορφὴν ζωὴν... Εἶναι γλυκὰ τὰ ὄνειρα τοῦ κάθε ἐρωτευμένου... Στὶς δροσοπολύβουδες πλαγιὰς καὶ στὶς ψηλὰ κορυφὰς, στὴς θάλασσας τὴν ἀμμουδιὰ καὶ στὰ βαθεῖα λαγκάδια τοὺς πῆγαινε τὸ ὄνειρο καὶ ἀκόμα παραπέρα ἀπ' τὰ αἰθέρια διάπλατα σὲ μαγικὰ παλάτια... Ἡ κάθε ἀπόμωρη γωνιά—θάλασσα—βουνὰ—λαγκάδια—ὁ κόσμος ὅλος—καθρέφτιζε στὰ μάτια τοὺς τοῦ καθενὸς τὴν ὄψιν. Κι' ἀπὸ κοντὰ κι' ἀπὸ μακρὰ μὲ τ' ὄνειρο διαβαίναν ἀπ' τὰ αἰθέρια διάπλατα σὲ μαγικὰ παλάτια. Δὲν τοὺς φοβίζαν ξωτικά μηδὲ νεράιδες πλάνες, μηδὲ ἀράπη φωνακλὰ τὰ σκιάχτρα κι' ἡ μαυρίλα. Γλυτώνανε μὲ κάποια θεία χάρη καὶ μ' ἓνα σφριχταγκάλισμα, ποὺ νοῖωνε ποῦ τὸν ὀνόμαζαν τὴν ἀγάπην χαρᾶς ἀνατριχίλα. Στὸν παραδείσου τοὺς μυχοὺς, σ' ἀνθόσπαρτα λειβάδια, ὁ δρόμος πρὸς τὸν πῆγαινε καὶ πότε-πότε θαροῦσαν πῶς ἀκοῦνε, λίγο-πολύ μακρὰ,

ποῦ τὰ πουλιὰ τριγύρω τραγουδοῦσαν τοῦ ἔρωτα σκοπούς...

Στὲς μαῦρες τοῦ χάρου φυλακὲς μὲ τ' ὄνειρο δὲν πῆγαν, οὔτε τὴ νύχτα τοῦ κακοῦ, ποὺ μ' ἀστραπὲς καὶ μὲ βροντὲς τὸν κόσμο συνταράζει, οὔτε τὴν ὥρα ποὺ σεισμός τὴ γῆ χοροπηδαίει· ὅχι· μηδὲ ἡ σκέψη ποτὲ τοὺς πῆγε. Κι' ὁμως... μαῦρος ἀράπης γέμισε μαυρίλα τῆς ἐκκλησιᾶς τὸ θολωτὸ κελλάρι... Τὸ κελλάρι ποὺ ὁ Μάριος παρακαλᾷ καὶ κλαίει... Τὸ λίγο φῶς ποὺ ῥίχνει μιὰ καντήλα φωτᾷ τὸν χάρο μαῦρο καβαλλάρη... Τὸν χάρο ποὺ λένε ὅτι τὴ Μάρω θὲ νὰ πάρη...

Ἡ Μάρω θὰ πεθάνη; ποῖος τὸ λέει; Τὸ λέει ὁ Γιάννης ὁ ψαρᾶς μὲ θλίψη του μεγάλῃ. Τὸ εἶπε μυστικά, ἀόριστα στὴν ἀρχή, πῶς εἶδε τ' ἀνάραχο, τὸν ἥσκιο, τῆς πρὸ λεβέντισσας, τῆς πρὸ ἀγγελόκαμωμένης τοῦ χωριοῦ. Τὴν εἶδε μὲ τὸ σούρουπο στῆς ἐκκλησιᾶς τὸν δρόμο, τὴν εἶδε στὸ βασίλειον τὸν ἥλιο νὰ κυττάξῃ, τὴν εἶδε τὰ μεσάνυχτα αὐτοῦ φεγγαριοῦ τὸ φέγγος.

Δεῖλιαζε στὴν ἀρχὴ νὰ τὸ ἐξστομίσῃ, γιατί δὲν κάνει ἀνάραχο νὰ τῆς πῶς εἶδες πρὶν πεθάνῃ. Ἄν τὸ ἐξστομίσῃς πρὶν πεθάνῃ, τότε τὸ ἀνάραχο σε κυνηγᾷ, τὸν ὕπνο σου θὰ χάσῃς κι' ὅλο μπροστὰ σου τὸ θωρεῖς κι' ὅλο θὰ ρακώνῃς. Αὐτῶμόδὺν θὰ χάσῃς ὡς ποὺ νὰ πεθάνῃ τὸ πρόσωπο, ποὺ γιὰ τ' ἀνάραχό του εἶπες. Γι' αὐτὸ τὸ ἔλεγε ἀόριστα, μὰ καὶ μὲ τρόπο ποὺ νὰ τὸ εἶχαν καταλάβει. Νὰ τὸ εἶχαν καταλάβει οἱ δικοὶ τῆς νὰ τὴν σώσουν μὲ λειτουργίες, μὲ συναπαντήματα πεθαμένων, μὲ συλλεῖτουργα μυστικά σ' ἀπόμωρη ἐρημικὰ ἐκκλησιόπουλα...

Ἐλεγε λοιπὸν ὁ Γιάννης ὁ ψαρᾶς, ὅτι βλέπει ταχτικά τ' ἀνάραχο τῆς πρὸ λυγρῆς πεντάμορφης κοπέλλας τοῦ χωριοῦ, μιᾶς χαριτωμένης ξανθομάλλας.

Ἦτο πιστευτὸς ἀπὸ ἄλλες φορὲς ὁ Γιάννης ὁ ψαρᾶς ποὺ βγήκε ἀληθινός.

Πολλοὶ τὸ νοῖωνε πῶς λέει γιὰ τὴ Μάρω. Ἄλλῃ καμμιὰ δὲν ἦταν πεντάμορφη κοπέλλα καὶ λυγρὴ λεβέντισσα ἀγγελόκαμωμένη...

Μὰ μολονότι τὸ νοῖωνε, δὲν τὸν πιστεύσανε παρὰ τὸν λέγανε γρουσουζή, ἐμωραμένο, θεότρελλο. Δὲν μπορούσαν βέβαια νὰ φαντασθῶν ὅτι θὰ πεθάνῃ ἡ ροδοκόκκινῃ χαριτωμένη Μάρω, ποὺ χαροῦμενη καὶ γελαστὴ ὀλοένα καθὲ μέρα σκαρφάλωνε τὲς βουνοπλαγιὰς, πῆγαινε στὴ βροῦση γιὰ νερό, χόρευε στὸν χορό, ἔπλαινε στὸ πλυσταριὸ καὶ πότιζε στὸ περιβόλι. Τοῦ κάκου μὲ πόνο πάντα αἰνιγματικά, μὰ ὀλοένα καὶ πρὸς πειστικά τὰ ἐκείνη ὁ Γιάννης ὁ ψαρᾶς. Ἦθελε νὰ

κάμῃ μόνος του τὰ συλλεῖτουργα καὶ τὰ συναπαντήματα γιὰ νὰ τὴν σώσῃ, μὰ δὲν ἔκανε, φοβόταν τὸ κακό. Ἔτσι αἰνιγματικά, μὰ πειστικά ἀρχίσαν νὰ τὸ λένε καὶ ἄλλοι, ποὺ εἶδαν τ' ἀνάραχο τῆς Μάρως. Τὴν εἶδαν τὴ μέρα τῆς Λαμπρῆς σὲ σκιερὰ λαγκάδια, τὴν ὥρα ποὺ αὐτὴ στῆς ἐκκλησιᾶς τὴν ἀποσκιά στὸ γλέντι ξεφαντώνει. Τὴν ἀκουσαν, τὴν εἶδαν μεσάνυχτα στὸν ἀργαλειὸ προικιά τῆς νὰ κυττάξῃ—προικιά π' ἀλλοίμονο γιὰ σάβανα θὲ νάσαν...

Μάταια τὰ λέγανε ὅλα αὐτὰ ὅλο καὶ πρὸς πειστικά ὅλο καὶ πρὸς ἐσκέπαστα. Τοῦ κάκου... τὰ νοῖωνε μὰ δὲν τὰ πιστεύανε. Ὁ Μάριος μάλιστα, μορφωμένος ὅπως ἦταν, δὲν παραδεχόταν προλεγόμενα καὶ προφαινόμενα καὶ ἀνάραχα καὶ τὸ γελοῦσε μὲ χάρι. Ἦθελε νὰ τὸ πῇ καὶ τῆς Μάρως του γιὰ νὰ γελάσῃ. μὰ φοβόταν μήπως τῆς ὑποβάλῃ τὴν ἰδέαν τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ θανάτου, διότι εἶχε κι' αὐτὴ λαϊκὴ ψυχὴ στὰ τέτοια.

Περάσαν λίγες μέρες ἀκόμα χαρούμενες καὶ γελαστές. Μὰ μιὰ Κυριακὴ πρὸς ἡ Μάρω μένει στὸ κρεβάτι. Κοιμάται, καίγεται, παραμιλεῖ. Πυρετὸς καὶ πόνος. Γιατροί, παραγιατροὶ μπαίνουν καὶ ξεβγαίνουν. Γιὰ θέρμες, κρύο, κοιλιὰς λένε καὶ ξέλενε. Καλημέρα γι' αὐτοῦ. Κι' ὁμως ἡ Μάρω λυώνει. Οἱ γιατροὶ ὅλο συμβούλια ἐρωτηματικά γιομάτα.

Τώρα θυμηθήκανε ὅλοι τὰ λόγια τοῦ ψαρᾶ καὶ τῶν ἄλλων. Οἱ σπιτικοὶ τῆς Μάρως κάνουν συλλεῖτουργα, συναπαντήματα, λειτουργίες καὶ τάματα. Τὴν τάζουνε στὴ Μυρτιδιώτισσα· ὅλα τὰ προικιά τῆς τὰ τάζανε κι' ὅσες ὀκάδες, σάν γενὴ καλὰ, ζυγιάζει, ὀκάδες τόσες κερί καθάριο νὰ τῆς πᾶνε.

Ὁ Μάριος ἀξύριστος, μὲ μάτια κόκκινα, στραβά δεμένη τὴ γραβάτα του, μὲ τσαλακωμένο πονκάμισο τριγυρῶν κρυφὰ καὶ φανερά ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς Μάρως του γιὰ ν' ἀκούῃ κάτι γιὰ θέσιν τῆς γιὰ τὴ Μάρω του, ποὺ τὴν χάνει. Τώρα θυμηθήκε τὸν ψαρᾶ καὶ τοὺς ἄλλους, τώρα πιστεύει τ' ἀνάραχα καὶ δὲν λέει πρὸς πῶς εἶναι παραισθήσεις καὶ ψευδαίσθησεις κατὰ τὴν ψυχολογία. Καὶ ἄλλοτε τοῦ ἄφινε ἡ ψυχολογία ἀναπάντητο τὸ ἐρώτημα πῶς ἀνθρώποι, ποὺ δὲν εἶχαν δὴ ποτέ τους τὴ μορφὴ ἐνός, εἶδαν ὁμως σὲ συγγενικὸ του σπῆτι τυχαίως τ' ἀνάραχό του, τὸ εἶπαν πῶς εἶδαν ξένο, ἄγνωστο, ἀνάραχο καὶ τὸ θυμηθήκαν ὅταν εἶδαν κατὰ τύχην ὕστερα τὸ λείψανό του. Διότι τότε δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι ἀνάπλαση συνειδητῆς παραστάσεως. Μαζὶ μ' αὐτὴ τὴν ἀμφιβολία ἡ ἀνάραχη

MARCEL PRÉVOST

Η νύκτα τῆς Ραϋμόνδης

Μετάφρασις ΣΟΦ. Ι. ΛΥΚΟΥΡΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐάν ἐγνώριζες... Ἐάν εἶχες περισσότερη πείρα... θὰ ἐννοούσες ὅτι... ἐξ ἀντιθέτου... αὐτὸ ἀποδεικνύει, πόσον... πόσον σὲ λατρεύω... διότι ἄλλως, σὲ βεβαιῶ, εἰς ἄλλας περιστάσεις... τέλος... «Περιπλέκετο μέσα εἰς τὴν φράσιν του, τόσον ἀστείως, ὥστε ἤσυχια νὰ γελῶ σὺν μιᾷ ἀνόητῃ, μὲ ἐξείναι τὸ τρελλὸ γέλιο, ξέρετε, τὸ ὅποιον ἐξώργιζε τόσον τὴν Mère Albanie εἰς Pierus καὶ ἐξεϊνέε. «Μὴ γελᾷς, σὲ παρακαλῶ, γι' αὐτὸ! Δὲν μ' ἀγαπᾷς λοιπόν, λέγε. Ἐγώ, ἐσσεπτόμην καὶ πάλιν τὸ «Ἀγαπάτε τὸν Gaston» καὶ ἐγελούσα περισσότερο. Τέλος καθιστάσα. Ὁ σύζυγός μου μοῦ λέγει «ἐάν θέλετε, θὰ κοιμηθῶμε. Πρέπει νὰ εἴσθε χοροασμένη. «Ἦμην πρᾶγματι. Ἀφῆθην νὰ ἐναγκαλισθῶ ἀκόμη ὀλίγον. Ἐπειτα ἐγύρισα πρὸς τὸν τοῖχον καὶ ἀπεποιμήθην.

Πολλὲς ὥρες κατόπιν (μοῦ ἐφάνη) ἐξύπνησα ἀπὸ ἑνα θόρυβον ἐλαφρὸν, χωρὶς νὰ μετακινήθῃ ἀνοργόζουσα τὰ μάτια, ὁ Gaston ἦτο σηκωμένος καὶ εἶχε ἀνάμνη ἐκ νέου τὴν λάμπα... Μὲ χίλιες προφυλάξεις, ἀναμφιβόλως διὰ νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ κοιμηθῶ, ἀνοίξε τὴν ταξιδιωτικὴν του βαλίτσα, ἐπῆρε ἀπὸ ἐκεῖ ἕνα φυλίδιον τοῦ ὁποῖου ἐξήγαγε ἀπὸ κοντὰ τὴν ἐπιλέττα, ἔβλεπε ἐξ αὐτοῦ δύο σταγόνες, ἔβαλε πάλιν τὸ φυλίδιον εἰς τὴν θέσιν καὶ ἔσχετο, ἡ λάμπα σβυσμένη, πλαγιάζει πάλιν εἰς τὸ πλευρόν μου. Δέκα λεπτὰ περίπου ἐπέρασαν σὲ μιᾷ ἡσυχίᾳ ἀπόλυτῃ. Ἐκοιμήμην ἤδη, ὅταν αἶφνης ὁ σύζυγός μου μὲ ἤρπασεν ἐκ νέου εἰς τὰ χέρια του μὲ ἐτράβηξε πρὸς τὸ στήθος του, μὲ ἐμάλαζε ὥπως μιᾷ massense ἡ ὁποία θὰ ἦτο ὀλίγον βάναντος. Ἐμαζεύομην, ἐφοβοῦ-

μην, ἀλλὰ, ὡς εἰμεθα εἰλικρινεῖς, ἡ περιέργειά μου πρὸ παντός, ἦτο ἐν ἐργηγόρσει. Ἐλέγα κατ' ἰδίαν τὸ ἐξαρετικὸν πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποῖου ἡ μαμά μου εἶχε μιλήσει, πρόκειται ἀναποφεντως νὰ ἐλθῇ.

Ἐ! Λοιπόν! Ὁχι! ἡπατόμην. Αὐτὸ ἦτο ὅλον. Ὁ Gaston μὲ ἀφῆκε πολὺ γρήγορα εἰς ἀνάπαισιν. Ἐφαίνεται καταβεβλημένος ἀπὸ κόπρασιν, μανιώδης ἀπ' αὐτό! καὶ ἐρηθίζε. «Τοῦτο εἶναι ὑπερβολικὸν στὸν λόγον μου... Μ' εἶμαι μαγευμένος» καὶ ἰδοὺ ὅτι ἀρχίζει πάλιν τῆς ἱεσείας του, σχεδὸν κλαίων. Θὰ μὲ περιφρονήσῃτε Ραϋμόνδη, ληπθῆτε με. Τοῦτο εἶναι ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι σὺς ἀγαπᾷς ὑπερβολικᾶ, ἰδέτε. «Εἶχε, τῷ ὄντι, τὴν ὄψιν πολὺ δυστηγί. Ἀναμφιβόλως, ἐφοβεῖτο ὅτι μὲ εἶχε θυμώσει μὲ τὸ νὰ μὲ μεταχειρισθῇ βαναύσως. Προσεπάθησα νὰ τὸν παρηγορήσω, τὸν ἀγκάλιασα καὶ ἐγὼ μὲ τὴν σειρά μου. Ἀπεκοιμήθην ὁ ἕως μέσα εἰς τὴν ἀγκαλιά τοῦ ἄλλου».

Τὸ πρῶτ' αὐτὸ ἐξύπνησα ἀργά. Ὁ Gaston ἦτο ἤδη ντυμένος. Ἦλθε νὰ μὲ φιλήσῃ εἰς τὸ μέτωπον καὶ μοῦ εἶπεν.

Κοιμήσου ἀκόμη ὀλίγον, μικρὴ μου Ραϋμόνδη, ἔχω μίαν ἐκδρομὴν σπουδαίαν νὰ κάμω εἰς Savigny. Θὰ ἐπιστρέψω κατὰ τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος.

Τὸν ἀφῆκα νὰ φύγῃ πολὺ ἐχθαρισμένη ἀπ' αὐτὰ τὰ λεπτὰ τῆς μοναξιάς ὅπου ἤδονθην νὰ σοῦ συντάξω ἐπὶ τροχάδην τὴν ὑποσχεθείσαν ἐπιστολήν. Αἰσθάνομαι ἐντὶν αὐτὸ τὸ πρῶτ' παραγμένην, ἀνέσυχον... καὶ εὐτυχισμένην. Ἡ νύκτα τὸν γάμον μου ἐτελείωσεν. Εἶμαι λοιπὸν γυναῖκα, τελείως γυναῖκα. Ἀναμφιβόλως αὕτη ἡ νύκτα περιζεῖται πολλὰ ἐπιτιμώδεια ἀξιολόγη, ἐν τούτοις προσεδάσκουν καί

τι τὸ περισσότερον... πῶς νὰ τὸ εἰπῶ αὐτὸ... πρὶν πολὺ... τὸ ὅποιον ποτὲ δὲν εἶχα φαντασθῇ. Τὸ μόνον ἐξαρετικὸν τῇ ἀληθείᾳ γεγονός, εἶναι τὸ μυστηριώδες φυλίδιον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ὁ Gaston ἔβλεπε δύο σταγόνες. Πηγαίνω νὰ ἐξετάσω τρέμουσα αὐτὸ τὸ φυλίδιον. Δὲν παρέχει κατὰ τὸ ἐξαρετικὸν χαμηλὰ μάρμα ἐξαρετικῇ. Ἡ ἐτιζέττα φέρει τὸ ὄνομα τοῦ φαρμακείου καὶ ἕνα ἀριθμὸν τῆς παραγγελίας. Τὸ ὄργον εἶναι ζιτρινωπὸν, μορῆς οἰνόπνευμα καὶ Πιπερόριζα.

Ἠρώτησα τὴν καμαριέρα ἀμέσως ἵνα ὁ Gaston ἔχῃ ἐπιστρέφει. Καὶ αὕτη μοῦ ἀπήντησεν.

Ὁχι Κυρία. Ἀλλὰ ὁ κύριος δὲν θὰ εἶναι πλέον ἐπὶ πολὺ ἀπόν. Εἶπε εἰς τὸν ἀμαξελῆτην ἀναχωρῶν «Πήγαυε εἰς Savigny εἰς τοῦ ἱατροῦ Levert». Τοῦτο διαρκεῖ δέκα λεπτὰ καὶ δέκα λεπτὰ ἐπιστροφῇ, ὥστερα ὁ καιρὸς τοῦ νὰ ἴδῃ τὸν κ. Levert... Τρία μικρὰ τέταρτα τῆς ὥρας τὸ ὅλον.

Ὁ ἱατρός! Ὁ Gaston εἶπεν νὰ συμβουλευθῇ ἕνα ἱατρὸν.

Θὰ εἶναι ὑποφερτόν; Ἀλλὰ ὄχι, ἐφαίνεται θανατῶσα τὸ πρῶτ'... Τότε... ἔχω μιᾷ τρελλῇ ἰδέᾳ... Πρέπει νὰ σοῦ τὴν ἐμπιστευθῶ... Δὲν εἶναι ὅτι δι' ἐμὲ εἶπεν νὰ συμβουλευθῇ... Τί;... θὰ εἶναι ἤδη γεγονός;... Ἐξετάζομαι Αἰσθάνομαι κατὰ ἀπὸ τὸν κορσὸν μου, κινήσεις ἀσυνήθεις.

ὦ! Ζαννέτ, ἵνα ἦτο ἀληθές, θὰ εἶσαι νονά, δὲν εἶν' ἔτσι;

Πρὸ παντός, μὴ λέγεις ἀκόμη τίποτε.

Σὲ φιλῶ μικρὴ μου, εἰς τὰ ὄρατα σου μαῖμα μαλλιά.

Τέλος

Μετάφρασις ΣΟΦ. Ι. ΛΥΚΟΥΡΗ

νὰ σώσῃ τὴ Μάρω τὸν ἔαμε νὰ πιστεύσῃ τ' ἀνάστα καὶ νὰ τρεῖν νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς μυστικὰ συλλειτουργοῦ σ' ἐρημικὰ ἐκκληροῦλα. Βοήθη τρεῖς παπάδες, πολλὸ μυστακούς, καὶ πῆγε σ' ἐρημικὸν τρισηπόστατο ἐκκληροῦλα.

Τὸ ἄστρο τῆς ἀνγῆς μόλις εἶχε προβάλλει τὴν ὥρα π' ἀρχίζει τὸ συλλειτουργοῦ. Γονατιστὸς ὁ Μάριος μπροστά στὸν ἅγιον Γιάννη, μπροστά στὴν Παναγιά, τάζει, παρακαλᾷ καὶ κλαίει. Κλαίει γιὰ τὴ Μάρω. Κάνει εὐχὴ δική του: ἢ νὰ ζήσῃ ἡ Μάρω ἢ καὶ αὐτὸς μαζί της νὰ πεθάνῃ. Τὰ δάκρυα κυλάνε, τὸ φῶς του θαμπώνει καὶ μαῦρος ἀράτης γέμισε μαυρίλα τῆς ἐκκληροῦλας τὸ θολωτὸ κελ-τῶν τὸ λίγο φῶς ποὺ ρίχνει μιὰ καν-τῶλα φωτᾷ τὸν χάρο μαῦρο βαβυλλῶν... Μὲ λυγμούς ξεσηκώνεται καὶ μ' ὀρθά-νοιχτα μάτια βλέπει τὸν ἅγιον Γιώργη βαβυλλῶν νὰ τὸν κυτᾷ μὲ μάτια προ-

ἑντικά, ὑπόσχεση γεμάτα... Πέρνει θά-ρος, παρακαλεῖ ἥρεμα πιά καὶ στὸ τέλος τοῦ συλλειτουργοῦ ἔχει πιά ἐλπίδα, ἐλ-πίδα ζωτοδότρια...

Γροῖζει καὶ τί θάμα! μαθαίνει γιὰ τὴ Μάρω ὅτι πάει καλύτερα. Σὲ δυὸ μῆνες ἡ Μάρω εἶναι πιά καλά.

Πέρασε πιά ἕνας χρόνος ἀπὸ τότε. Γλύτωσε πιά, ἀφοῦ ἀπ' ὅταν πρωτοεῖδαν τ' ἀναρχὸ τῆς, πέρασε μιᾷ ὀλέκσει χρό-νιά. Στὸ διάστημα αὐτὸ θὰ πέθαινε ἂν δὲν τῆς ἔκαναν συλλειτουργοῦ καὶ συνα-παντήματα τῶν πεθαμένων. Καὶ τώρα, χωρὶς νὰ ξαίσῃ ὅτι ἔτρεχε τ' ἀνάρχαχό τῆς καὶ ὅτι τῆς κάμανε συλλειτουργοῦ, γε-μάτη ὑγεία καὶ χαρὰ προσμένει κάθε μέρα εὐτυχισμένη τὸν Μάριο νὰ τῆς πῇ ἀπὸ μακρὰ ἢ ἀπὸ κοντὰ μὲ γιοσεμιά καὶ ῥόδα στὸ χέρι, νὰ τῆς πῇ τῆς ἀγάπῃ τὸ ἀντίο. Καὶ τώρα πάλι κάπου-κάπου στὴ χασοφεργασιὰ σκαρφαλώνει μαζί του

τὲς βουνοπλαγιὰς καὶ ξεσπυτοῦν τὸν ἔρωτα τὰ βράδια σ' ἀπόκρυφα λαγαρία, ἐκεῖ ποὺ ἔτρεχε συχνὰ τ' ἀνάρχαχό τῆς.

Πειραιᾶς 15 Σεπτεμβρίου 1932.

ΒΡΕΤΟΣ Γ. ΤΡΙΑΡΧΗΣ
(Φιλόλογος)

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ Ν. ΚΑΨΑΝΗΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

ΟΔΟΣ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 197

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΩΡΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ:

2-4 Μ. Μ.

ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ...

Αυτή τη διήγησι πού σε λίγο θά διαβάσετε δέν είναι ψέμμα, είναι μιὰ ἀληθινή ιστορία, μιὰ τραγωδία τεσσάρων προσώπων πού θά προσπαθήσω νά σᾶς τήν παρουσιάσω ὅπως τήν εἶδα, χωρίς νά πιστεύω ὅτι ἡ πέννα θά μπορέσῃ νά σᾶς τήν χαράξῃ σ' αὐτὲς τίς λίγες γραμμὲς τόσο τραγική ὅσο πραγματικά εἶναι. Ὅταν ἀπεφάσισα νά τήν γράψω δέν ἐσκέφθηκα καθόλου ὅτι πρέπει νά κάνω κάτι τέτοιο γιὰ νά κερδίσω ἔτσι τὸν οἶκτο καὶ τὴν συμπάθειά σας γιὰ τὰ πρόσωπα αὐτά, γιατί τί θά κερδίζα με τοῦτο ἀφοῦ καὶ γὼ καλὰ καλὰ δέν ξέρω αὐτὴ τὴ στιγμή πού βρῖσκονται; Τὴ γράφω μόνο καὶ μόνο γιὰ νά γνωρίσετε τὴ δυστυχία πού κλείνουν πολλές φορές τὰ τέσσερα ντουβάρια τοῦ καθενὸς σπιτιοῦ.

Ἦταν, θυμάμαι, μιὰ χειμωνιάτικη βραδιά. Ἦμουν βοηθὸς γιατροῦ ἐνὸς μακρονοῦ κι' ἀπόμερον χωριοῦ. Δὲν ξέρω τί ὥρα ἦταν ἀκριβῶς, πάντως περασμένα μεσάνυχτα, ὅταν ἄκουσα χτύπου στὴν πόρτα μου. Πεταχτήκα γρήγορα, ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου κι' ἀνοίξα. Ἐτοόμαξα, νά γνωρίσω κάτω ἀπ' τὴν ἀφάνταστη χλωμάδα τὸ πρόσωπο ἐνὸς μικροῦ ἀγοριοῦ. «Ξυπνήστε τὸ γιατρὸ κι' ἐλάτε γρήγορα σπῖτι μας, μοῦ λέει, γιατί ἡ ἀρρώστεια τοῦ πατέρα μου ἀλόφει παραβάρονε». Κατάλαβα. Ἦταν τὸ τρίτο παιδί καὶ δεύτερο ἀγόρι ἐνὸς πατέρα πού βρισκότανε στὸ κρεβάτι βαρεῖα ἀρρώστος.

Σὲ δέκα λεπτά βρισκόμαστε ὁ γιατρός κι' ἐγὼ ἔξω ἀπὸ τὸ δυστυχισμένο αὐτὸ σπῖτι. Ὁ ἀέρας χτυποῦσε μαγισμένα κι' ἀλύπητα τὰ παραθυρόφυλλά του. Τρία γέρικα δέντρα στὸ πρόσωπο αὐτοῦ τοῦ σπιτιοῦ λὲς καὶ θάλεφταν ἀπὸ ὥρα σ' ὥρα. Τόσο δυνατός ἦταν ὁ ἀέρας. Ὅταν μπήκαμε, εἶδαμε τὴ μάννα με τὰ τρία παιδιά κάτω ἀπ' τὸ εἰκονοστάσι νά προσεύχονται. Δυστυχισμένη μάννα! Προσπαθοῦσε νά πείσῃ τὸν ἑαυτὸ σου γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνδρός σου, ἐν ᾧ πραγματικά δὲν τὸ πίστευε! Ἐξητοῦσες παρηγοριά ἀπ' τοὺς ἀγίους γιὰ νά μπορέσῃς νά παρηγορήσῃς τὰ παιδιά σου! Πόσος ἦταν ὁ πόνος σου, πόνος ἀληθινῆς μητέρας, γιὰ τὰ τρία αὐτὰ πλάσματα, δοῦλα τῆς κακῆς τους μοίρας.

Ἀλήθεια, ἡ κατάσταση τοῦ πατέρα τὸ βράδυ ἐκεῖνο ἦταν ἀπελπιστική. Ἐδειχνε πὼς τίποτε δὲν ἦταν δυνατόν νά τὸν σώσῃ. Ὁ γιατρός προσπαθεῖ νά τοὺς δώσῃ μερικὲς ἐλπίδες. Μικρὸ χαμόγελο διαγράφηκε στὸ πρόσωπο τῆς ἁμοιῆς μάννας. Τῷ ξερε πὼς εἶναι ψέμμα, μὰ ἔπρεπε νά τὸ πιστέψῃ. Ἐτσι μονάχα θά μπορούσε νά δινε λίγο θάρρος στὰ παιδιά της.

Υποχρεώθηκα νά ξαγρυπνήσω στὸν ἀσθενῆ ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Μιὰ δὲ ποῦ-

μένα ἐγὼ στὸ ποδάρι θέλησα νά πείσω τὴ μάννα νά πλαγιάσῃ γιὰ νύχτη δυνάμεις τὴν ἄλλη ἡμέρα. Τὰ ἔχνη τῆς κοῦρας ἦταν ὀλοφάνερα. Κι' αὐτῆς ἡ θέσις δὲν ἦταν ἀσφαλὲς. Χαμογέλασε. Τὶ μικρό, θεέ μου, χαμόγελο! Μοῦλεγε μ' αὐτὸ ἡ δυστυχισμένη πὼς ἦταν ἡ τελευταία βραδιά πού ξαγρυπνοῦσε πρὸς χάριν τοῦ ἀνδρός της.

Ὁ μέγας τῆς βῆς μετὰ τὰ μεσάνυχτα ἄλλος πατέρας ἄρχισε νά ὀμιλῇ. Ζήτησε τὰ παιδιά του, τὰ φίλησε καὶ τοὺς εἶπε ψυθιοστά. Καὶ δὺν τρία λόγια, πού ἡ ἀπόστασις τᾶς βονε λιγάκι. «Ἀρπάξα μερικὰ. ...Εἶμαι πολὺ καλλίτερος... σὲ λίγες μέρες θά μαι... ἐάν ὁμως... σᾶς παρακαλῶ νά θυμᾶστε πάντοτε τὰ τελευταία μου λόγια... σᾶς ἐπαναλαμβάνω νά εἶδετε πρὸ παντός ἐντιμοὶ καὶ... ἔτσι μονάχα θά μπορέσετε νά ζήσετε... μὴ ἀδικεῖτε κανένα, νά σέβαστε τοὺς ὁμοίους σας...» Δὲν ἄκουσα τίποτε ἄλλο. Ἀγκάλιασε τὰ παιδιά του καὶ τὰ φιλοῦσε, ὅτι ἔκαναν γιαντόν. Ἡ μάννα παρακολοῦθοῦσε τὴ σκηνὴ αὐτὴ ἀπὸ πολὺ κοντὰ σὰν ἀπολιθωμένη. Τί τραγικὴ στιγμή! Ἦθελα νά ξεκολλήσω τὰ παιδιά ἀπὸ τὸ ἀγκάλιασμα αὐτό, γιατί ἐπῆρξε φόβος νά κολλήσουν τὴν ἴδια με τὸν πατέρα τους ἀρρώστεια, ἀλλὰ δὲν μπορέσα νά σύρω πρὸς τὰ ἐκεῖ τὰ πόδια μου. Τόσο ἡ καρδιά μου εἶχε ραγίσει. Ὑπάρχουν στιγμὲς πού ὁ ἀνθρώπος δὲν τίς ζεῖ. Βλέπετε, ἀκούε, χωρίς νά αἰσθάνεσαι τίποτα ἀπ' ὅλα αὐτά.

Κι' αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ θεῖα δῶρα. Καὶ ἀσφαλὲς θά καταρριώσουν τὴν ὑπαρξί σου, θά θέλεις νὰ τοξεύθῃς, νά λείψῃς ἀπ' αὐτὴ τὴ γῆ, θά θέλεις κι' ἐγὼ δὲν ξέρω τί ἄλλο, παρὰ νᾶνοιωθε τις λίγες αὐτὲς στιγμὲς. Τόσο τραγικὲς εἶναι. Ὅπως δῆποτε ἡ λαλιά αὐτὴ τοῦ ἀρρώστου μᾶς ἐφάνηκε σὰν μιὰ σπῖθα σὲ σωρὸ καρβουνίων πού παλεύει νά τὰ ἀνάψῃ, μᾶς ἄφησε νά ἐλπίζουμε. Λίγη χαρὰ ἄρχισε νά μπαίῃ στὸ σπῖτι αὐτὸ πού ἀπὸ τέσσαρες μέρες τὸ εἶχε ξεχάσει ὅλως διόλου. Τὴ γρήγορα ἀλήθεια, ὁ ἀνθρώπος μεταφέρει ἀπὸ ἓνα αἰσθήμα σ' ἄλλο, ἐντελῶς ἀντίθετο μὲ τὸ πρότο! Ἐνα μικρὸ γεγονὸς εἶναι ἀρκετὸ νά μᾶς ριξήσῃ τὴν περὶ μεγάλη λύπη στὴ ἀκράτητη χαρὰ.

Τὸ ρωλοῖ χτύπησε τέσσερες. Ὁ ἀρρώστος ἐν ᾧ πρὸ ὀλίγου μᾶς ἔδινε τόσες ἐλπίδες, ἄρχισε ἀπότομα νά χειροτερεύῃ. Ὁ πυρετὸς ἀνέβαινε ὀλοένα. Προσπαθεῖ νά σηκωθῇ μὰ δὲν τὸ κατορθώνει. Τὴ αγωνία ἀνθρώπου! Θέλει νά μιλήσῃ μὰ ἡ λαλιά του σταματᾷ. Δυστυχισμένη πατέρα! Ποιὸς ξέρε τί σκοτεινὰ αἰσθήματα σὲ κατέπιαναν ἐκεῖνες τίς στιγμὲς τῶν προσπαθειῶν σου! Ἡ ψυχὴ ὅσο κι' ἂν βασανίζεται σὲ τοῦτο τὸν κόσμον κι' ἂν ὑποθέσωμε πὼς δὲν γνώρισε καθόλου τὴ χαρὰ, ὅσο κι' ἂν εἶναι καταρα-

μένη, ὅταν φθάσῃ στὸ τέρας τοῦ δρόμου της θέλει νά γυρίσῃ πίσω.

Ἦταν πέντε παρὰ τέταρτο ὅταν με νοήματα μοῦδωσε νά καταλάβω πὼς ἡθελε τὴ γυναῖκα του. Ἐκεῖνη τὴ στιγμή ἔβγαινε ἀπ' τὴν κρεβατοκάμαρα τῶν παιδιῶν της. Τρεχάτη πλησίασε τὸν ἀρρώστο. Τῆς ἄρπαξε τὰ δυὸ χέρια καὶ τὰ φίλησε. Προσπαθεῖ νά μιλήσῃ μὰ δὲν τὸ κατορθώνει. Ἡ ἀγωνία εἶχε δώσει καὶ τὸ τραγικὸν εἰς τὸ πρόσωπό του. Εἶναι δύσκολο, γιὰ νά μὴν πῶ ἀδύνατο, νά φαντασθῇτε ὅσοι δὲν τίχατε νά δῆτε τίς τελευταῖες στιγμὲς ἐνὸς ἐτοιμοθάνατου πατέρα. Καὶ λέγω πατέρα γιατί δὲν ἐπαύει τραγικότερον ἀπὸ τὸ νά δῆτε ἓνα πατέρα ν' ἀγωνιᾷ γιὰ νά μιλήσῃ σὲ μόνον πρόσωπα πού ἀληθινὰ ἀγαποῦσε καὶ νά μὴ μπορεῖ. Αὐτὸ δάκρυα ἔβρεξαν τὸ ἀδυνατισμένο πρόσωπό του.

Δὲν μπορέσα νά μείνω περὶ πολὺ στὸ τραγικὸ αὐτὸ θέαμα. Βγῆκα ὄσω. Ἦσυχία βασίλευσε παντοῦ. Σὲ λίγο ἄκουσα τὸ οὐρλιασμα μιᾶς κουνισβάριας πού φτερουγίζε σὲ παραθυρόφυλλα ἐν ᾧ συγχρόνως ἓνα κλαροῦ ἔσπαζε ἀπ' τὸ δυνατό ἀέρα.

Μὲ ἀνατριχίλλω πῆγα νά τρεῖω πρὸς τὸ δωμάτιο τοῦ ἀρρώστου ὅταν ἔξαφνα ἄκουσα μιὰ φωνὴ γερὴ χωρίς νά δείχνῃ τὴν παραμικρὴ τρεμουῖλα κι' αὐτὰ τὰ λόγια ποῦβγαιναν σιγὰ-σιγὰ ἀπ' τὸ στόμα τῆς δυστυχισμένης: «Αἱ μοῖρα, σὺ πού ἀλύπητα κόβεις τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τοῦ καθενός. Ἀρὰ γε θά τόκανεσ αὐτὸ ἂν ἤξερες τ' ἀποτελέσματα τῆς σκληρότητός σου αὐτῆς; Φαντάστηκες ποτὲ τὸν ἑαυτόν σου στὴ θέσι μου; Γιατί δὲν μοῦ μιλάς. Σ' ἔπιασε φρίκη γιὰ τὸ κατορθωμά σου αὐτό; Θέλεις νά μ' ἐξυπηρετήσῃς; Τὸ μόνο πού σοῦ ζητῶ εἶναι νά μοῦ δώσῃς θάρρος. Θάρρος γιὰ τὰ παιδιά μου.

Μονολογοῦσε πάνω ἀπ' τὸ πτώμα τοῦ ἀνδρός της...

Δυστυχισμένη γυναῖκα, συλλογίσθηκα. Πόσο σκληρὴ εἶναι ἡ μητρότης! Καὶ στὴν περὶ σκληρὴ στιγμή τῆς ζωῆς σου εἶσαι ἀναγκασμένη νά θυμῇ τὴν ὀρφάνια τῶν παιδιῶν σου. Θά θέλεις ν' ἀκολοιούθῃς τὸν ἄνδρα σου. Σὲ καταλαβαίνω. Ἀλλὰ εἶσαι σφιχτοδεμένη με τὰ παιδιά σου. Τὰ δύσμοιρα. Αὐτὴ τὴ στιγμή ἴσως νά κοιμούνται τὸν περὶ ἥσυχον ὕπνον γιατί ἡ ἡλικία τους εἶναι καμωμένη μονάχα γιὰ χαρὰ.

Ἐξλαφα λιγάκι. Γι' αὐτὰ ἦταν ἀρκετὸ-τὸ κλάμμα μου αὐτό.

Ξημέρωσε γιορτὴ. Ὁ κόσμος ὅλος χαρούμενος πῆγαινε στὴν ἐκκλησία. Ὁ λαμπρὸς ἥλιος σκορποῦσε παντοῦ τὴν χαρὰ. Στὶς ὁκτώ τὸ πρωῒ ἔσνερα τὰ πόδια μου γιὰ τὸ σπῖτι. Ἐξὼ ἀπὸνα καφ-φενεῖο τέσσερα πέντε πρόσωπα ἐχώρευαν. Ἐσυλλογίσθηκα τὴν οἰκογένεια ἐκεῖνη πού πρὸ ὥρων μόλις ὀρφάνευε. Νὰ τί εἶναι ὁ κόσμος...

ΤΡΑΓΟΥΔΩ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ

Η ΜΡΑΤΣΕΡΑ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΚΑΡΑΛΗ

ΤΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΕΛΕΝΗΣ Γ. ΚΑΡΥΔΗ

Είχε γυρίσει στο Νησί μετά πολύμηνο ταξίδι ανά τα Δωδεκάνησα και την Σμύρνη και καθώς ήταν καλοκαιρία ακόμη Σεπτέμβρης πολὺ θερμός — και μπουναύσα — θάλασσα ἦτον αὐτὴ γιὰ λάδι; — ἄραζε στὸν Ἀνέλεμονα.

Οἱ ἀνέλεμονιάτες τοῦ καμιν μὴν ἐγκαρδία μὰ ἀπλὴν ὑποδοχή, γιὰ τὸ καπετὰν Μανώλη; ὁ Καραλῆς — ὁ μπάρμπας μου — ἦταν ἕνας χαριτωμένος λεβέντης ὡς ἐκεῖ πάνω δυνατός, τραχὺς καὶ φοβερὰ λιγόλογος.

Ἀφοῦ σκόλασε τοὺς ἀνοματέους καὶ «συμποντελάρισε» τὸ καΐκι, τράβηξε γιὰ τὸ χωριό, τὴν Κάτω Χώρα τοῦ Μυλοποτάμου.

Ἔ, καιρὸς ἦταν, μαῖρες, νὰ ἰδῇ τὸ σπῆτι του, τὴν ὁμορφὴ γυναῖκα του — τὴ θεὰ μου τὴ Μαριέττα, καλὴ τῆς ὥρα — καὶ τὰ παιδιά, εἶχε, δά, μὰ καλὴ ἀρμαθία ἀπὸ δ' αὐτὰ!

Θάταν πλέα καλὰ προχωρημένη ἡ μέρα σὰν ἔφρασε στὸν ἀπέναντι λόφο, καὶ εὐθύς ὅλο τὸ Κάστρο τῆς Κάτω Χώρας, μὲ τὴ μεγαλειώδη κορμοστασιά τῶν μισογκρεμισμένων τειχῶν του, καὶ τὸ συμπαθητικὸ σύμφωνο τῶν ἐρειπωμένων ἐκκλησιῶν του, ὁλόφωτο καὶ ὁλόχρυσο κάτω ἀπὸ τὸν Σεπτεμβριανὸ ἥλιο, τοῦ χτύπησε τὸ μάτι.

Στάθηκε καὶ ἀναμοιρόντο καὶ ἔκαμε «λιοκάλυβο» μὲ τὴ χούφτα του γιὰ νὰ ξανοίξῃ τὸ θέαμα· δὲν ἔβγαλε ἄχα, δὲν ἔκαμε οὔτε μὴ σύσπαισι στὸ πρόσωπο μόνε ἀνασήκωσε τὸ κεφάλι, σὰν ὅπως τὸ λιοντάρι σὲ στιγμὴ ἱκανοποιήσεως καὶ γαλήνης, καὶ συνέχισε τὸ δρόμο του...

Ὁ μπάρμπας μου ὁ καπετὰν Καραλῆς ἦτον πολὺ δυνατός καὶ ἐσωτερικὸς ἄνθρωπος, πολὺ φειδωλὸς δὲ εἰς ἐξωτερικεύσεις τῶν συναισθημάτων του, ποὺ θὰ ἦταν ἀσφαλῶς καὶ αὐτὰ δυνατὰ καὶ περήφανα σὰν τοὺς χαλύβδινους μῦς του.

Πολὺ-πολὺ θάρος δὲν ἔδινε σὲ κανένα οὔτε στὴν γυναῖκα του. Καὶ ἡ θεὰ μου ἡ Μαριέττα τσακίστηκε νὰ κατεβῇ ἀπὸ τὸ μπότζο σὰν τὸν ξάνοιξε ποὺ ἐστριβε τὴν Τσιγκούρα, μὰ στάθηκε ἀμέσως μπρὸς του μουνδιασμένη, σὰν ὁ ἐνθουσιασμός της νάχε βαρέσῃ ντοιβάρι, τὸν χαρέτισε, τὸν ρώτησε ἀπλὰ γιὰ τὸ ταξίδι του καὶ ἀνέβησαν μαζὶ στὸ σπῆτι.

Ἐδωσε τὸ χέρι στὴ μεγάλη του κόρη τὴν Κατερίνα, ποὺ ἐπεβάλλετο ἀπὸ τὰ μικρά της χρόνια μὲ τῆς μεγάλης της ἀρετῆς, καὶ κύτταξε τὰ ἄλλα παιδιά σιωπηλὰ καὶ κείνα πάλι ζαρώσαν σὲ μιὰ γωνιά γεμάτα θαυμασμὸ καὶ δέος μπρὸς τὸν κολλοσσὸ ποὺ γέμιζε τὴν κάμαρη μὲ τὴν παρουσίαν του καὶ περίμεναν ποὺ θάβαζε τὸ χέρι στὴ τζέπη «νὰ τοῖσε μεράκι τῆς κορυφῆς»!

Ξεκουράστηκε κομματάκι καὶ ἀπὲ τοῦδωσε γιὰ τὸν Ἅγιο Σώστη νὰ βοῇ τὴν παρέα του.

Μὲ τὴ συνηθισμένη του ψυχρότητα χαρέτισε τοὺς χωριανούς καὶ κάθισε κάτω ἀπὸ τὰ πλατάνια τ' Ἁγίου Σωστίου νὰ φουμάρῃ τὸ ναργιλέ του.

Ἀκουσε σὰν πάντα πολλὰ πολιτικά, λίγα νέα τοῦ χωριοῦ καὶ εἶπε καὶ αὐτὸς ἐλάχιστα λόγια — κουκιὰ μετρημένα — γιὰ τὰ Δωδεκάνησα καὶ τὴ Σμύρνη.

— «Καὶ πότε μὲ τὸ καλὸ σκέφτεσαι νὰ μπαρκάρῃς, καπετὰν Μανώλη;» τὸν ρώτησε ὁ Μηνᾶς ὁ Καλπουζίνος, ποῦχε τὰ πολλὰ ληφάρυτα καὶ ἔβγαζε τὸ πλέο πολὺ λάδι στὸ χωριό.

— «Ἔ, ἡ σφομαγιά ὁρῶει!» εἶπε ὁ καπετάνιος.

Ἡ ζωὴ τῆς κάμποσες αὐτὲς μέρες πέρασε ἡσυχῇ καὶ ὁμαλῇ σὰν πάντα μετὰ τὸ σπητακιὸ τῆς Κάτω Χώρας καὶ τοῦ καφενέ καὶ ἕνα χαρούμενο πρωῒ κάτω πὸ τὸ τραγοῦδι τοῦ πλατανιῶ τ' Ἁγίου Σωστίου ὁ καπετὰν Μανώλης ὁ Καραλῆς, ὁ μπάρμπας μου — γραφόταν Ποτήρης — ἔζησε καὶ τὸ κοντροῦτο θὰ φρότωνε στὸ καΐκι τὰ λάδια τοῦ Καλπουζίνου καὶ ἄλλων γιὰ τὸν Περαία.

Ἡ δουλειὰ ἦταν καλὴ, δόξα σοι ὁ Θεός.

Τὸ καΐκι εἶχε μεγάλῃ ἀνάγκη ἀπὸ καθαίριμα μέσα καὶ ἔξω, μὰ τὸ ἄφισε γιὰ τὸ ἄλλο ταξίδι γιὰ τὸν Καλπουζίνος καὶ οἱ ἄλλοι ποσοεσσαροὶ ἦταν βιαστικοί.

— «Σετέμπρης σέμπρε γίνεσε καὶ σύνεργα διανόμα! Τὶ περιμένουμε δὰ τώρα νε; Χειμῶνας πάει. Ὁ Νταλλῶς κατέει τὸ λάδι νὰ περιμένῃ; Τὸ λάδι πρόπει, μπρὲ μάτια μου, νὰ μπαρκάρῃ ντελέγκου καὶ λόνο μίας!»

Τάλεγε νόστιμα τὰ λόγια του ὁ Καλπουζίνος ὁ κοντροέμπορας λαδιοῦ — ὁ μεγαλείτερος τοῦ νησιοῦ — Μηνᾶς ὁ Καλπουζίνος λεγόταν γιὰ τὴν σερετίες ἦταν πρῶτος καὶ καλλίτερος μὰ γραφόταν Μηνᾶς Καραβίας.

Ὁ καπετὰν Καραλῆς εἶχεν ἀποφασίσει νὰ πάρῃ μαζὶ του σ' αὐτὸ τὸ ταξίδι τὸ μεγάλο του γιῶ, τὸν ἐξαδέλφου του τὸν Γιῶργη — θάταν 16 μὲ 17 χρόνων παλληκαράκι τότε — καὶ τὸν ἔστειλε μὴ μέρη πρὶ στὸν Ἀνέλεμονα γιὰ νὰ παρασταθῇ στὸ φόρτωμα τοῦ λαδιοῦ ποὺ θάκαναν οἱ ἀνοματέοι στὸ καΐκι.

Σὰν ἔξυπνο παιδί κατὰ τὸ λιοβαίλεμα ποῦφτασε ὁ πατέρας του τὸν πῖρε κατὰ μέρος καὶ τοῦ εἶπε πῶς «στὸ καΐκι ἦταν φουσεκι τὸ ἄμορο, μόνε ἄς ξάνοιγε ἵντα θὰ γενότουνε ἡ σφομαγιά μὲ μὴ τέτοια συνοδεία μέσα στὸ ἀμπάρι».

Γιὰ ἕνα μοιρόντο ὁ καπετὰν Καραλῆς σκέφθηκε συνοφρυωμένος τῆς συνέπειες αὐτῆς τῆς ἀναποδιάς, καὶ ἀπὲ σκάει ἕνα σκιάφο στὸ φουκαρά τὸ Γιῶργη ποῦταν ὅλος καπετανεῖκος, δηλαδὴ τόσο σφοντηλάτος ὅσο καὶ ἄδικος.

— «Νά, καὶ σὺ ἄτιμε συχαριάρη γιὰ τὸ ἄτιμο συχαρήκι σου!» μουρμούρισε ὁ

μακαρίτης ὁ Μπάριμπας μου, γιατί ἦταν ἀπὸς μὰ καὶ ἀποφασιστικὸς ὅσο κανένας ἄλλος.

Χέρι - χέρι ἀνέβηκε στὸ καΐκι, ἀναψε θειάφι μοναχὸς - οἱ ἀνοματέοι θαρσύνονταν τὴν ἄλλη τὸ πρωὶ μὲ τᾶστρο - κι' ἀπὲ τῇ συνεργείᾳ ὅλων τῶν διαόλων - προσκάλεσε δὲ ἓνα μυλλιοῦνι ἀπὸ δ' αὐτοὺς καὶ τοῦ ἄλλου διαόλου τοῦ Γιώργη ἔχρυσε μὲ σταχτολάσπη τὴν κουβέρτα τοῦ ἀμπαριοῦ, κι' ἀπὲ πῆδηξε στὸ βαρκάκι καὶ βγῆκε ὄξω.

Ὁ Γιώργης χωλιασμένος ξαπλώθηκε στὴν κουβέρτα τῆς πλώρης καὶ σιγά - σιγά ἀποκοιμήθηκε βαθειά.

— «Ἀτσιτάρισε μας, καπετὰν Μανώλη, τὸν προσκάλεσε ἀπὸ μακριὰ ὁ Κοσμᾶς ὁ Ξύλιος, ποῦχε τὸ μοναδικὸ καφενεδάκι στὸν Ἀνλέμονα, ὅπου ἄχνιζε μιὰ κακαβιά ὄνειρο;

Ἡ ὥρες κυλῆσαν ἐπὶ σὰν στραγάλια μὲ τὴν κουβεντούλα, τὰ χαρτάκια καὶ τὸν ναργιλέ καὶ θάταν δὲ θάταν δυὸ ἡ ὥρα μεσάνυχτα ποῦ ἀκουστήκαν αἱ σπαραχτικὰς φωνές τοῦ Γιώργη ἀπὸ τὸ καΐκι...

* *

Ἡ θειά μου ἡ Μαριέττα - καλή της ὥρα - διηγείται πολὺ συναρπαστικά.

Ἔχει μιὰ φωνὴ πολὺ γλυκεῖα κι' ἓνα τέμπρο περιέργου.

Καθὼς καθόταν στὸ σκαμνὶ τῆς μπρὸς στὴν παραστία τοῦ σπητακιῦ τῆς, στὴν Κάτω Χώρα, κι' ἐγὼ ἤμουν ξαπλωμένη μπρὸς στὰ πόδια τῆς, συνταυλοῦσε τὴ φωτιά μὲ μιὰ χαριτωμένη μηχανικὴ κίνησι τοῦ χεριοῦ καὶ τὰ μάτια τῆς - μάτια τῆς φιλίας μας, μεγάλα, διανγῆ, ἀνοιχτοκάστανα, μ' ἓνα περιέργου σκούρου περιθώριο γύρω στὴν ἱριδα—ἐλαφρὰ θολωμένα τώρα ἀπὸ τὴν ἀχλὺν τοῦ καταράχτη, ἦταν προσηλωμένα στὴ φλόγα μὲ μιὰ ἀδιάφορη ἐπιμονὴ σὰν νὰ ξανοίγαν μέσα ἀπὸ τὴ λάμψη τῆς καὶ πέρα ἀπὸ τὴ λάμψη τῆς ἓνα κόσμο μακρινό, συνεπαρμένο, ἄυλο...

Σὰν ἔφτασε λοιπὸν στὸ σημεῖον αὐτὸ σταμάτησε καὶ ἡ ἀναπνοή της ἔγινε πρὸ βιαστικὴ κι' ἐγὼ ἀθέλητα αἰσθάνθηκα μιὰν ἀγωνία νὰ μὲ σφίγγῃ.

— «Λοιπὸν, θειά Μαριέττα;»

— «Λοιπὸν, ἀνηψία μου, καλή σου, ὥρα νᾶναι, μόνε καὶ τότες δὲ πὺν τὸ πρωῶταχρομάστηκε στυπῆρε τὸ πνέμα μου καὶ τόρανε σὰν τὸ ξαναθυμῶμαι

θαρρῶ θέλω πῶς χίλια μελίσσια φουφουνιλοῦν στὴν κεφαλὴ μου...»

Τὶ ὑπέροχο ὑπόλειμμα πόνου καὶ τι μεγαλειώδης πρέπει νὰ ἦτον αὐτὸς ὁ πόνος γιὰ νὰ τὸν σεβασθῇ τόσο βαθειὰ ὁ χρόνος, γιατί βέβαια ἡ ἱστορία αὐτὴ θὰ εἶνε δουλειὰ τριάντα μὲ σαράντα χρόνια τὸ λιγώτερο.

Λοιπὸν, ὁ ἄτυχος συχαριάης ὁ Γιώργης—καλή του ὥρα—πάνω στὸν ὕπνο του τὸν παραπονεμένο αἰσθάνθηκε σὰν γὰρ ἄλλοζοτο νὰ τοῦ βαραίνει τὴν καρδιά...

Ἄνοιξε τὰ μάτια γιὰ μιὰ στιγμή κι' ἡ ξαστεριά μὲ τὸ μυστήριό της τοῦ γέλασε, ἦταν ἀδειασι φεγγαριοῦ καὶ κείνη τὴν ὥρα ἓνα κιτρινοκόκκινο ρέστο μισοφέγγαρου—μιὰν ἀστεία φωτεινὴ πεπονόφλουδα πίσω ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ πανὶ τοῦ καραγιόζη—ξεπροβάλλε ἀργὰ τσίμα-τσίμα στὸν ὀρίζοντα.

Σὰν τί νᾶναι;

Στὴν ἀρχὴ τοῦ φάνη σὰν ἀποδάραχος στὴν κουβέρτα τοῦ ἀμπαριοῦ ἀνασηκώθηκε, δὲν εἶδε κανένα, κι' ἀπὲ τοῦ φάνηκε σὰν χαρχαλεμὸς στὴ θάλασσα τοῖμα-τσίμα στὸ καΐκι, σηκώθη γιὰ καλὰ πλέα καὶ τότε ἀντιλήφθηκε τὴν καταστροφή. Τὸ καΐκι εἶχε σοβεράρει στὰ ξερβὰ καὶ μόνο ἡ κουβέρτα τῆς πλώρης ἔμεινε ἀκόμα ἔξω ἀπὸ τὴ θάλασσα, κι' εὐτυχῶς ποῦταν μπονάτσα...

Ἄτυχος συχαριάης καὶ πάλι ἔβαλε τῆς φωνές, «βοηθᾶτε, βοηθᾶτε» καὶ ἴσια ἴσια ποῦ πρόλαβε καὶ σκαρφάλωσε στὸ ξάρτι, τυχερὸς τοῦλάχιστο ποῦ δὲν εἶχε κοιμηθῇ μέσα, ἀλλῶς θάχε πάει κι' αὐτὸς πνιχτὸς σὰν σούζιο.

Ἀκούσαν οἱ ἀπ' ὄξω τῆς φωνές κι' ἐδράμιαν πρὸς τὴ θάλασσα, μὰ μέσ' τὸ θάμνο τῆς ξάστερης νύχτας δὲ διακρίναν στὴν ἀρχή.

Ὁ Γιώργης πάλι στὴν ἀπόγνωσί του τὰ μισὰ ἔτρωγε τὰ μισὰ ἔλεγε «καΐκι, φουντάρει, κατάρτι...» κι' ἐπὶ τέλους ὁ καπετὰν Καρᾶλης ἔνοιωσε τὸ συχαρίζι.

— «Τὸ καΐκι σοβεράρησε. Τρέχτε στὴς βάρκες».

Ντελέγκον ὅλοι οἱ αὐλεμονιάτες ἐδῶσαν προθύμιό χέρι στὴ σφοδρὰ τοῦ μπάριμπα μου, οἶξαν τῆς βάρκες στὴ θάλασσα φέρον φανάρια κι' ἐδράμιαν πρὸς τὸ καΐκι, ποῦ μετὰ τὸ φῶσμά του ἦταν τραβηγμένο μέσα γιὰ τὸ φόβο τῆς ἀγριᾶδας—ἀνεβήκαν πάνω, κι' ἄλλοι μπλομπάρουντας κι' ἄλλοι μὲ γάδους καὶ μὲ σί-

γλους μέσα σ' ἓνα πανδαιμόνιο φωνῶν βλαστημιῶν καὶ συγχύσεως, ξεχύναν στὴ θάλασσα τὸ λάδι σὰν νᾶτανε νερό, κι' ἐκεῖνο πάλι ἄπλωνε στὴ θάλασσα σὰ λάδι πάνω στὸ λάδι, καὶ ἄντε καὶ ἄντε δὲν ἀπόμεινε οὔτε κόμπος ἀπὸ τὴν πλούσια σερμαγιά, μόνε ποῦ σώθηκε τὸ καΐκι κι' ὁ ...Γιώργης βέβαια.

Ἄχι τα, στυπῆρει ὁ νοῦς τ' ἀνθρώπου νὰ τὸ σκεφτῇ μόνο.

Καὶ δὲ εἶνε φῶς φανάρι πῶς τὰ λαδοβάρελα ἀπὸ τὴ ζέστα τοῦ θειαφιοῦ ἐσκάσαν, ξεχύθηκε τὸ λάδι στ' ἀμπάρια καὶ σοβεράρισε τὸ καράβι στὰ ξερβὰ ἀπὸ κεῖθε ποῦ βάρυνε πλέο πολὺ.

Θαρρῶ πῶς τὸ βλέπω θέλω τὸ τραγικὸ θέαμα μὲ τὴν πολυκύμαντη ἀγωνία του στὴν ἀπόλυτη γαλήνη τῆς ξάστερης νύχτας, σὰν ἐξωτική φασμαγορία μισοφωτισμένη ἀπὸ τὸ τρεμουλιαστὸ φῶς τῶν λίγων φαναριῶν, σὰν φωτεινὸ περίεργο στιγματάκι στὸ μαῦρο ἀκίνητο φόντο τοῦ ὀρίζοντα, κάτω ἀπὸ τὴν κοροϊδία τῆς κιτρινοκόκκινης πεπονόφλουδας, ποῦ ἀντὶς νὰ φωτίζῃ τὸ δύσκολο ἔργο τους ἔμοιαζε ν' ἀναγελᾷ τὸς ἀνοματέους, ποῦ φωνάζανε καὶ χειρονομοῦσαν ὅλοι μαζί σὰν μαυροκαλλι-κατάρτοι μανιασμένοι ἢ σὰν μαυροφώτεινα νευρόσπαστα συνεπαρμένα ἀπὸ ἀόρατα στοιχεῖα...

* *

Ἔτσι ἔχασε τὴ μπρατσέρα του ὁ καπετὰν Μανώλης Καρᾶλης, ποῦ γραφόταν Ποτήρης ὁ μπάριμπας μου, κι' ἀπόμεινε καπετάνιος τῆς στεριάς, γιατί δυνατὸς στὴν τιμότητα ὅπως ἦταν δυνατὸς στὸ χαρακτῆρα καὶ στὰ χέρια δὲν ἠθέλησε νὰ ζημιώσουν οἱ ποσσεσάροι τῆς σερμαγιάς, μόνε τοὺς ἄφισε τὸ καΐκι νὰ τὸ πωλήσουν καὶ νὰ πληρωθοῦν.

Κι' ὁ Μηνᾶς ὁ Καλπουζάνος ποῦ ἀπειλαῖσε στὴν ἀρχὴ νὰ κἀνῃ ἰνκάντο σ' ὅλη τὴν περιουσία τοῦ μπάριμπα μου, δὲ βροῖζε τίποτα νὰ πῇ, μόνε ὁ σεβασμὸς τοῦ χωριοῦ καὶ ἡ ὑπόληψι γιὰ τὸν τίμιό καὶ δυνατό καπετάνιο ἔμεινε ἀναλλοίωτος ὡς τὰ σήμερα.

ΕΛΕΝΗ Γ. ΚΑΡΥΔΗ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ

Λίγοι Τσιφλιώτες ξέρουν τὸ νησί μας ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἢ μᾶλλον μόνος ὁ καθηγητὴς τοῦ Γυμνασίου μας κ. Ἰωάν. Πετρόχειλος τὸ ξέρει καὶ τὸ μελέτησε καὶ τὸ μέτρησε γιὰ χαρτογραφικὸ πλάνο, ποὺ ἐτοιμάζει νὰ ἐκδώσῃ. Εἶναι ἄξιος συγγραφεύων. Ἄν πῆτε δὲ καὶ γιὰ ἀρχαιολογικὰς γνώσεις τοῦ τόπου ἔχουν μεσάνυχτα οἱ πρὸ πολλοί. Ἐγὼ ὁ ἴδιος ὡς τώρα δὲν ἤξερα ποῦ εἶναι τὸ παλιό-καστρο· νόμιζα ὅτι ἦτο ἐκεῖ κοντὰ στὸν Αὐλαίμονα. Κι' ὅμως εἶναι μὴ ὥρα πρὸ πάνω «βρυκολακιάτικο βουνό, γυμνὸ, σακατεμένο».

Ἐκεῖ πάνω βρεθίκαμε πρῶτ-πρῶτ πρὸ εἴκοσιν ἡμερῶν ὁ Γυμνασιάρχης κ. Σπ. Σιάτης, ὁ διδάσκαλος κ. Ι. Π. Κασιμάτης, εἰσηγηθεὶς πρῶτος τὴν ἰδέαν τῆς ἐκδρομῆς, ὁ καθηγητὴς κ. Ἐμ. Σπ. Τζάννης, ὁ διδάσκαλος Γ. Β. Κασιμάτης, ὁ ἑμπορος Π. Β. Κασιμάτης ὁ ὑποφαινόμενος καὶ ἄλλοι. Ὅδηγοὶ μᾶς παρουσάσθησαν εὐγενεῖς καὶ πρόθυμα οἱ ἐκ Βιαραδίκων κ. κ. Κοντολέων καὶ κ. Πανάρετος τοὺς ὁποίους καὶ δημοσίᾳ εὐχαριστοῦμεν.

Πρὶν βγοῦμε στο παλιόκαστρο, βουνὸ ὕψους 450 μέτρων, στὶς νότιες βουνό-πλαγιὰς του περνᾶμε ἀπ' τὶς λεγόμενες κολῶνες ποὺ μᾶς κινεῖ τὴν προσοχὴ πῶ-ρινος κίων, στυλοβάτης δηλαδὴ ἀρχαῖ-κός χυρὸς ραβδώσεις, κολωβὸς κατὰ τὸ ἓνα ἄκρον· Πρὸ πάνω λείψανα τειχῶν, ποὺ περιτρέχουν τὸ βουνό. Πρὸ πέρα ἀνατολικά κολοσσοὶ ὀλόκληροι μὲ κανο-νικά παραλληλόγραμμα σχήματα πορ-φύρων λίθων, ποὺ τοὺς λένε κασσέλες. Χω-ρὶς ὑπερβολὴν ζυγίζουν ἀπὸ 700 - 1000 ὀκάδες. Πῶς τοὺς μετέφεραν ἀπὸ τὸν Αὐλαίμονα, ποῦ τοὺς κόβανε στὰ πο-ροκοπεῖα, πῶς τοὺς μετέφεραν ἐκεῖ ἐπάνω;

Εἶναι ἐρωτηματικὸ ποῦ βρῖσκομε στὴν Ἀθήνα καὶ ἰδίως στὰς Μυκήνας, ποῦ στὸν θησαυρὸ τοῦ Ἀτρέως μὴ γιγάντια πλάκα, ἀνώφλιο μετέωρο πάνω δὲ δυνὸ ἡμικίονα, ζυγίζει πάνω ἀπὸ 100 τόνους. Τὸ πῶς μετέφεραν τὶς πῶρινες κασσέ-λες στὸ παλιόκαστρο καὶ τὸ πῶς μετέ-φεραν καὶ ὕψωσαν τὴν πλάκα τοῦ Ἀ-τρέως τὸ ξέρει αὐτὸ ἡ παλαιὰ Μηχα-νικὴ μὲ τοὺς μοχλοὺς, ποῦ ὁ Ἀρχιμή-δης ἔλεγε «δὸς μοι πᾶ στῶ καὶ τὰν γὰν κινήσω».

Στὴν ἴδια θέσῃ κεῖται ἀρχαῖο πηγάδι βρυσικό, μὲ ἰδιόρρυθμο καλοκαμωμένο

στόμιο, πηγάδι ποῦ τὸ λένε «ἐλληνικό», ὀνομασία κοινὴ σὲ πολλὰ ἀρχαῖα.

Πρὸ πάνω σειρὰ εἴκοσι μέτρων θε-μελιῶν ἐκ μεγάλων πορφύρων λίθων. Ἀσ-φαλῶς ἦτο ἀρχαῖον οἰκοδόμημα, ναὸς ἢ ἄλλο τι. ἴσως νὰ ἦτο καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἀφροδίτης, ποῦ ἄλλοι τὸν θέτουν στὸν ἅγιον Κοσμᾶ, στὴν κορυφὴ τοῦ Παλιόκα-στρου, διότι ἐκεῖ σώζονται πῶρινοι κί-ονες ἀρχαῖοι. Ἀλλὰ πιθανὸν νὰ μετε-φέρθησαν ἀπὸ τὸ προαναφερθὲν οἰκο-δόμημα· συνηγορεῖ ὅμως ὅτι στὴν θέσῃ τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ πιθανὸν νὰ εὐρίσκετο ἀρχαῖος ναὸς, ἢ ὁ ναὸς τῆς Ἀφροδίτης, τὸ ὅτι ἐνῶ στὸ προαναφερθὲν θεμελιω-μένο οἰκοδόμημα δὲν σώζεται χριστιανι-κὸς ναὸς, ἐκεῖ πάνω σώζεται ὁ ναῖκος τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ. Καὶ τοῦτο διότι οἱ ἀρχαῖοι ναοὶ μετετρέποντο στὴν χριστιανι-κὴ ἐποχὴ εἰς χριστιανικοὺς μὲ μερικὰς ἀρχιτεκτονικὰς μεταβολὰς καὶ προσθή-κες. Τὴν ἀληθινὴν ἀπάντησιν θὰ ἔδινε μόνο ἡ ἔρευνα τῆς ἀρχαιολογικῆς σκα-πάνης.

Ὁ ἅγιος Κοσμᾶς στὴν κορυφὴ τοῦ Παλιόκαστρου, εἶναι ἐκκλησίαισα τριζλι-τος βασιλική, ποῦ διαφεύεται δηλαδὴ διὰ δύο σειρῶν κίωνων σὲ τρία διαμερίσματα μὲ διόδους ἀνάμεσά τους τὰ μετακίονα διαστήματα. Σώζονται μερικὰς τοιχογρα-φίαι, χριστιανικὰς βέβαια, ὅχι ὅμως πα-λιᾶς. Τὸ ἀξιοπαρατήρητο εἶναι οἱ κίονες, ποὺ ἀνεφέραμε. Ἀλλὰ πρὸ ἀξιοπαρατή-ρητος εἶναι ἡ γύρω θέα μὲ τὸν ἀνοιχτὸν ὁρίζοντα, ποῦ φανερώνει τὴν ἄγρια φύ-ση πολὺκορυφὴ καὶ μυστικιά...

Καὶ μόνο ἡ σκέψῃ ὅτι ἐδῶ μπορεῖ νὰ ἦτο ὁ μυστικοπαθὴς ναὸς τῆς Ἀφροδί-της, ἢ σκέψῃ αὐτὴ μοῦ φτερουγίζει τὴ φαντασία στὰ μυθικὰ τὰ περασμένα :

Καὶ νὰ ποῦ οἱ χάριτες τὸν Ἔρωτα γλυ- [καὶ τὸν νανουρίζουν
τριγύρω στὶς σπηλιὰς, στ' ἀπόκρηφτα λαγ-
[κάδια,

ποῦ καὶ τὸ κάθε γέλιό τους μέσ' στὰ πα-
[λιὰ ρημάδια
ἀντίλαλοι, βρυκόλακες ξανὰ παπαγαλί-
[ζουν.

Ὁ χρόνος ὅλα τᾶφαγε τὰ λαμπρὰ μνη-
[μεῖα

καὶ στὰ χαλάσματα συχνὰ τὰ νεκροπού-
[λια κοάζουν

κλαψιάρικα μνημόσυνα, ποῦ μένα δὲν
[τρομάζουν

γιατὶ μοῦ λένε μυστικὰ τὰ τότε μεγαλεῖα.

Ἐδῶ θνητοὶ καὶ ἀθάνατοι στὰ περασ-
[μένα χρόνια

σπηλιὰ ποτὲ δὲν ἄφηναν σὰν τώρα ν' ἄ-
[ραζνιάζῃ

ἢ νυχτερίδα μοναχὰ σὰν τύχη καὶ φου-
[λιάτῃ

καὶ τῆς ἀράχνης τὸ πανὶ παθαίνει κα-
[ταφρόνια.

Μιὰ βοσκοπούλα τώρα πὰ τραγοῦδι ἄ-
[ραδιάζει

μὲ τὰ πουλιὰ γλυνὰ-γλυνὰ στὰ κορυφο-
[βούνια πέρα

καὶ τὸ τονίζει ὁ βοσκὸς μὲ τὴ γλυνεῖα
φλογέρα

καὶ ἀντιλαλοῦνε τὰ βουνὰ — πάλι γλυνὰ
[βραδυναίει...

Βρισκόμαστε στὴν κορυφὴ τοῦ παλιό-καστρου, εἰς τὴν ἄνω πόλιν ὡς λέγει ὁ Θουκυδίδης. Ἐδῶ οἱ Κυθήριοι, οἱ ὁ-ποῖοι ἦσαν Λακεδαιμόνιοι περίοικοι, ἀμυνόμενοι ἐπολέμησαν πρὸς τοὺς ἐπι-τεθέντας Ἀθηναίους καὶ ὕστερα ἀπὸ μικρὴ ἀντίστασιν ὑπετάγησαν εἰς αὐτοὺς κατὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον.

Κατεβαίνομε καὶ πᾶμε στὴ θέσῃ πε-ριστεριῶνα, ποῦ λένε ὅτι ὑπάρχουν θε-λιές, ποῦ δένανε τὰ πλοῖα, διότι πιστεύ-ον ὅτι ἡ θάλασσα ἔφθανε ὡς ἐκεῖ μέσα. Ἀλλὰ θελιές δὲν ὑπάρχουν. Τὸ ὅτι πάλι ἔφθανε ἡ θάλασσα ὡς ἐκεῖ μέσα καὶ ὕ-στερα διὰ τὰς προχώσεις χειμᾶρους ὑ-πεχώρησε πρὸ κάτω δυνὸ χιλιόμετρα πε-ρίπου αὐτὸ εἶναι κατὰ τὴ γνώμην μου πολὺ τολμηρὸν νὰ τὸ δεχτοῦμε, μολονότι ἡ τοποθεσία, ἡ συμβολὴ τῶν χειμᾶρων καὶ τὸ σαθρὸν τῶν γύρω ἑδαφῶν δίδουν τὴν πιθανότητα, ὅτι εἰς προϊστορικοὺς χρόνους ἴσως νὰ ἔφθανεν ἕως ἐκεῖ θά-λασσα καὶ βαθιμῆδὸν ἕνεκα προχώσεων τῶν συμβολῶν τῶν χειμᾶρων ὑπεχώρησε. Πάντως ὅμως ἡ θάλασσα ἔφθανε 600 μέτρα πρὸ μέσα στὴ ξηρὰ ἕως ἐκεῖ, ποῦ κατὰ τὰς μαρτυρίας ἐντοπίων εὐρίσκον-ται «μονοῦρία» θεμέλια λιμανιοῦ στὴ συνάντησιν πάνω τῶν χειμᾶρων.

Πρὸ κάτω στὸ λιοτρίφι κάποιον κυ-ρίον παράπλευρα, βρήκαμε τέσσαρας θα-λαμωτοὺς τάφους μὲ φρεατόσχημο δρό-μο καὶ μὲ λαξευτοὺς θαλάμους. Ἐχουν μερικὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῶν λαξευτῶν θαλαμωτῶν τάφων τῆς Μυ-κηναϊκῆς ἐποχῆς. Μιὰ ἔρευνα πιθανὸν νὰ εὑρῇ κτερίσματα, εἰάν δὲν ἔχουν συ-ληθῇ παλαιότερα.

Οἱ ἐκεῖ ἐντόπιοι λέγουν, ὅτι σὲ ἄλλη τοποθεσία εὐρίσκονται παρόμοιοι τάφοι,

πὺν περιέχουν ἀφθονα ὁστὰ ἀνθρώπων. Πάντως τὰ μέρη αὐτὰ ἦσαν τόπος ἀρχαίων νεκροταφείων καὶ δικαιολογεῖται ἀφοῦ κεῖται πλησίον τῆς ἀρχαίας Σκανδεῖας «τῆς ἐπὶ τῇ θαλάττῃ» ὡς λέγει ὁ ἱστορικὸς Θουκυδίδης. Ἡ Σκάνδεια ἦτο «πόλις» ἐπὶ τῆς ἄνω πόλεως, πὺν ἔκειτο στὸ παλιόκαστρο. Φαίνονται λείψανα τειχῶν πὺν φανερόνουν τὴ θέσιν τῆς κολλητῆς στὴ θάλασσα. Περιέργον εἶναι ὅτι δὲν βρήκαμε, δυστυχῶς, παρ' ὅλας τὰς ἐρεῦνας μας καμμιά ἐπιγραφὴ. Δὲν βρήκαμε οὐδὲ ἕχνος μαρμάρου καὶ μόνον κάποιος Μυτατιώτης λέγεται ὅτι βρῆκε καὶ φυλάσσει τμήμα μαρμάρου. Ἐπίσης ἄλλοι φυλάσσουν διάφορα ἀγγεῖα, τὰ ὅποια συνιστῶ εἰς τοὺς κατόχους τῶν νὰ μὴ τὰ καταστρέψουν διότι εἶναι ἡ μόνη σχεδὸν ἀρχαία ἱστορία τοῦ τόπου μας καὶ μελετῶντας τα μαθαίνομε πολλά.

Τέλος φθάσαμε στὸ Καστέλλι, ἐνετιζὸ φρούριο πὺν φέρει σχεδὸν κατεστραμμένο τὸ ἔμβλημα, λιοντάρι τῆς γαληνοτάτης δημοκρατίας, τῆς Ἑνετίας. Σῶζονται καὶ μερικὰ κανόνια.

Τὴν ἄλλη μέρα πρωτὶ-πρωτὶ βρεθήκαμε στὸν ἅγιον Γιώργη, στὸ βουνὸ πὺν θαυμάσαμε τὸ θαυμασιὸν ψηφιδωτὸ τοῦ βουνοῦ ἢ τοῦ αἰῶνος μ. Χ. ἐφ' ὧμιλλο στὴ τέχνη μὲ τὸ ψηφιδωτὸ τῆς Νικοπόλεως, πὺν εἴαν ἐσώζετο θὰ ἦτο καὶ καλλύτερον. Παριστάνει κυνηγετικὴ σκηνὴ μὲ πέρδικες καὶ ἄλλα πουλιὰ καὶ μὲ κυνηγὸν τεντώνοντα τὸ τόξο. Πολλὰ λένε οἱ παραδόσεις γιὰ τὸν ἅγιον Γιώργη, γιὰ τὸ χτίσιμο τοῦ μοναστηριοῦ ἀπὸ μιᾶ βασιλοπούλα πὺν τάχθηκε, γιὰ τὰ ὅποια θὰ ἀσχοληθοῦμε ἄλλοτε.

Δὲν παραλείπω νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαθοὺς κατοίκους τοῦ Λυλαίμου γιὰ τὴ φιλοξενίαν πὺν μᾶς παρέσχον καὶ νὰ συστήσω στοὺς ἀρμόδιους προβλεπτὰς τοῦ τόπου νὰ τοὺς κάμουν σχολεῖον πὺν ζητοῦν καὶ πὺν τοὺς πρέπει.

ΒΡΕΤΤΟΣ Γ. ΤΡΙΑΡΧΗΣ
Φιλολόγος

ΠΕΝΘΗ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Σεβαστὴ καὶ ἐνάρετος δέσποινα, ἡ συμπολίτης Μαρία Κασιμάτη ἢ Μαργαρίκη ἀπεβίωσε καὶ ἐκπνεύθη ἐν Πειραιεὶ τὴν 21 παρελθόντος μηνὸς Σεπτεμβρίου.

Ὁ θάνατός της ἐβύθυνεν εἰς βαθύτατον πένθος τοὺς ἀγγεγενεῖς της καὶ τοὺς γνωρίζαντας αὐτήν, διότι ἡ μεταστὰς διεκρίνετο διὰ τὰ χριστιανικὰ αὐτῆς αἰσθήματα καὶ τὸν ἀγαθὸν χαρακτῆρα της.

Ἐπὶ τὴν ἐν ζωῇ ὑπόδειγμα ἐναρέτου ἀνέβη καὶ ὁδοποιεῖς μὲ τὴν ἀναπαύσασα τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ ἀναθρέψασα ταῦτα μὲ τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς μὲ τὰς ὁποίας ἐκοιμήτο.

Ὁ «Κυθηραϊκὸς Κήρυξ» συγγενεῖς ὁ πένθος τῆς οἰκογενείας Κασιμάτη, ἀπευθύνει πρὸς αὐτὴν εὐλακρινὴν ἐν λυπητήρια.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Παρακαλοῦμεν θερμῶς τοὺς καθυστεροῦντας εἰσεῖν τὴν συνδρομὴν τῶν ὅπως εὐαρεστηθῶσι καὶ μᾶς ἐμβάσωσι τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς τὸ ταχύτερον.

Δέον νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει ὅτι παρῆλθεν ἤδη ὁλόκληρον τὸ ἔτος διὰ τὸ ὅποιον ἡ συνδρομὴ τῶν, κατὰ τὸ διάστημα δ' αὐτοῦ ὑπεβλήθημεν εἰς μεγάλας δαπάνας διὰ τὴν ἀρτίαν ἐμφάνισιν καὶ ἀπρόσκοπτον κυκλοφορίαν τοῦ «Κυθηραϊκοῦ Κήρυκος».

Ἡ καταβολὴ τῆς συνδρομῆς τῶν καθυστερούντων εἰσεῖν ταύτην συνδρομητῶν μας θὰ μᾶς ἀνακουφίσῃ καὶ θὰ μᾶς δώσῃ τράνην ἀπόδειξιν τῆς μεγάλης ἐκτιμήσεως τῆς ὁποίας ἔτυχε τὸ φύλλον μας.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἡ παροῦσα παράκλησις θὰ ἰκανοποιηθῇ παρὰ πάντων τῶν καθυστερούντων δι' ὃ καὶ εὐχαριστοῦμεν.

Ἡ Λιεύθυνσις

ΤΟ ΦΥΛΛΗΧΤΟ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ

Εἶχα καὶ γὰρ παράδεισο μ' ἀνθιδῶνα
μὲ πύλην σὲ κρυψιδῶνα μουσικία
παλάτι μὲ μιὰν ὄψην Παρθενῶνα
τρισάγιο ἱερὸ μὲς σὴν καρδιά

Καὶ κύτταζαν νὰ βροῦνε τὴν κρυψιδῶνα
ν' ἀνοίξουνε μὲ μύρια - δυὸ κλειδιά
καὶ τ' ἀνθία μου στὸ χιόνι τοῦ χειμῶνα
ἀμάραντα νὰ πάφουν νᾶναι πιά.

Καὶ γύρευε σ' ἐνείκωνε ταξείδια
νὰ μπιάσω ἀγγελουδι στὸ ἱερὸ
μ' ἀνθία φορεσιά καὶ μὲ στολίδια
γιὰ νᾶναι καὶ θεὸς καὶ φυλαχτό

Νὰ εἶνα ἐδῶ χωρὶς τὴ μουσικίαν
καὶ ἄλλο ἐκεῖ μὲ φρενίτικα λουλούδια
—χαμένον παραδείσον ἢ μορφὴν
κι' ἄς κάμουνε σὺν νᾶσαν κι' ἀγγελουδία

Μὰ μιὰ φορὰ τὸ ῥόδο ἀνθεῖ καὶ δένει
καὶ μιὰ φορὰ μὲ κόκκινη ντροπὴ
καὶ μὲ φωνὴν σὺν κύκνον πὺν πεθαίνει
οἱ νῆες τὸ πρῶτον δίνουνε φίλι.

Καὶ βγήκες θεῖο ἄστρο τ' οὐρανοῦ μου
μὲ σέρενεις μὲ φουτόγελον γλυκὸ
καὶ βρῆκα τ' ἀγγελουδι τοῦ ἱεροῦ μου
μὲ τῆς ντροπῆς τὸ φίλημα τ' ἀγνό.

Μοῦ γίνηκε τῶν πόνων τὸ βοτάνι
καὶ τῆς ζωῆς τὸ μόνο φυλαχτό
καὶ ἡ ψυχὴ χωρὶς παπᾶ λιβάνι
τρισάγιο θᾶναι πάντα ἱερὸ

ΒΡΕΤΤΟΣ Γ. ΤΡΙΑΡΧΗΣ
(Φιλολόγος)